

**Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu
kapitału
ESBANKU Banku Spółdzielczego
według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku**

Spis treści

I. WSTĘP	4
1. Informacje wprowadzające	4
2. Dane identyfikujące Bank	4
3. Okres objęty ujawnieniem	5
II. CELE I STRATEGIE ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RODZAJAMI RYZYKA	5
1. Informacje ogólne	5
2. Ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji zaangażowań	7
2.1. Strategia i proces zarządzania ryzykiem	7
2.2. Struktura i organizacja komórek zarządzania ryzykiem	9
2.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem	10
3. Ryzyko płynności	12
3.1. Strategia i proces zarządzania ryzykiem	12
3.1. Struktura i organizacja komórek zarządzania ryzykiem	12
3.2. Zakres i rodzaj systemów raportowania oraz pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem	13
4. Ryzyko stopy procentowej	15
4.1. Strategia i proces zarządzania ryzykiem	15
4.2. Struktura i organizacja komórek zarządzania ryzykiem	16
4.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem	16
5. Ryzyko walutowe	17
5.1. Strategia i proces zarządzania ryzykiem	17
5.2. Struktura i organizacja komórek zarządzania ryzykiem	18
5.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem	18
6. Ryzyko operacyjne	19
6.1. Strategia i proces zarządzania ryzykiem	19
6.2. Struktura i organizacja komórek zarządzania ryzykiem	20
6.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem	20
7. Ryzyko braku zgodności	21
7.1. Strategia i proces zarządzania ryzykiem	21
7.2. Struktura i organizacja komórek zarządzania ryzykiem	22
7.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem	22
8. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka kredytowego i koncentracji zaangażowań oraz strategie i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka kredytowego i koncentracji zaangażowań.	23
9. Pozostałe ujawniane informacje z zakresu systemu zarządzania Bankiem	25
III. INFORMACJE DOTYCZĄCE FUNDUSZY WŁASNYCH	27
1. Wartość poszczególnych składników funduszy własnych	27
2. Informacje w zakresie uzgodnienia pozycji funduszy własnych w odniesieniu do zbadanego sprawozdania finansowego	30
3. Opis głównych cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, pozycjach dodatkowych kapitału podstawowego Tier I, kapitale Tier II emitowanych przez Bank	31
4. Informacje na temat charakteru i kwot określonych pozycji funduszy własnych	33
IV. WYMOGI KAPITAŁOWE	34
V. INFORMACJE Z ZAKRESU RYZYKA KREDYTOWEGO	37
VI. INFORMACJE DOTYCZĄCE STOSOWANYCH TECHNIK OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO	42
VII. INFORMACJE Z ZAKRESU STOSOWANIA ZEWNĘTRZNYCH OCEN WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ	43
VIII. INFORMACJE Z ZAKRESU RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ	44
IX. INFORMACJE Z ZAKRESU RYZYKA PŁYNNOSCI	45
Wskaźniki płynności:	45
X. INFORMACJE Z ZAKRESU EKSPOZYCJI KAPITAŁOWYCH	47
XI. INFORMACJE Z ZAKRESU RYZYKA OPERACYJNEGO	47

XII. POLITYKA ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE	49
1. Informacje dotyczące procesu ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń	49
2. Informacje jakościowe dotyczące kształtowania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze	49
3. Zbiorcze informacje ilościowe dotyczące wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku	50
XIII. INFORMACJA O POLITYCE WYNAGRADZANIA W ESBANKU BANKU SPÓŁDZIELCZYM W 2019 ROKU	51
XIV. INFORMACJE W ZAKRESIE DŹWIGNI FINANSOWEJ	52
XV. SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM I SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ	54
1. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem	54
2. Opis systemu kontroli wewnętrznej	54
XVI. AKTYWA OBCIĄŻONE I WOLNE OD OBCIĄŻEŃ	55
XVII. EKSPOZYCJE NIEOBSŁUGIWANE I RESTRUKTURYZOWANE	56
XVIII. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU	60

I. WSTĘP

1. Informacje wprowadzające

Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanym dalej „CRR”) oraz na podstawie innych rozporządzeń wykonawczych Komisji (UE) ustanawiających wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji, a także na podstawie „Zasad polityki informacyjnej w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału w ESBANKU Banku Spółdzielczym”, udostępnionych na stronie internetowej www.esbank.pl.

Celem dokumentu jest przedstawienie aktualnym jak i potencjalnym klientom ESBANKU Banku Spółdzielczego (zwanego dalej „Bankiem”), informacji o wielkości ekspozycji Banku na ryzyko, o rodzajach i poziomie ponoszonego przez Bank ryzyka, sposobie zarządzania ryzykiem, strukturze organizacyjnej jednostek organizacyjnych Banku uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem, umożliwiających im ocenę stabilności finansowej Banku.

2. Dane identyfikujące Bank

ESBANK Bank Spółdzielczy (siedziba: 97-500 Radomsko, ul. Tysiąclecia 4) wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000145114 (sąd rejestrowy: Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XX Wydział Gospodarczy - Krajowego Rejestru Sądowego).

W 2019 roku ESBANK Bank Spółdzielczy prowadził działalność operacyjną poprzez swoje filie i punkty obsługi klienta, które były pogrupowane w trzy regiony. Poniżej przedstawiono wykaz placówek w poszczególnych Regionach według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku:

Region Nr I:

- Filia Radomsko, 97-500, ul. Tysiąclecia 4,
 - Punkt Obsługi Klienta Radomsko, 97-500, ul. Sierakowskiego 11,
- Filia Radomsko, 97-500, ul. Brzeźnicka 38,
- Filia Radomsko, 97-500, ul. Leszka Czarnego 23,

Region Nr II:

- Filia Gomunice, 97-545, ul. Krasińskiego 37,
- Filia Ładzice, 97-561, ul. Wyzwolenia 36,
- Filia Kodrąb, 97-512, ul. Niepodległości 7,
- Filia Lgota Wielka, 97-565, ul. Radomszczańska 109,
- Filia Kamieńsk, 97-360, ul. Słowackiego 12,
- Filia Kleszczów, 97-410, ul. Sportowa 53,
 - Punkt Obsługi Klientów Rząśnia, 98-332, ul. Kościuszki 45.
- Filia Pajęczno, 98-330, ul. Wiśniowa 3.

Region Nr III:

- Filia Częstochowa, 42-200, ul. Michałowskiego 17,
 - Punkt Obsługi Klienta Częstochowa, 42-200, ul. Brzozowa 2/8,
 - Punkt Obsługi Klienta Kłobuck, 42-100, ul. 11 Listopada 8,
- Filia Piotrków Trybunalski, 97-300, ul. Armii Krajowej 22C,
- Filia Tuszyn, 95-080, Plac Reymonta 3,
- Filia Wieluń, 98-300, ul. Wojska Polskiego 2.

Bank prowadzi działalność również za pośrednictwem kanałów internetowych.

ESBANK Bank Spółdzielczy na dzień 31 grudnia 2019 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych lub współzależnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości.

3. Okres objęty ujawnieniem

Informacje ujęte w niniejszym dokumencie prezentowane są za okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. (według stanu na koniec 2019r.).

II. CELE I STRATEGIE ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RODZAJAMI RYZYKA

1. Informacje ogólne

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd, wewnętrzne strategie i procedury, które odnoszą się do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka. „Strategia zarządzania ryzykiem w ESBANKU Banku Spółdzielczym” określa również podstawowe zadania organów Banku w tym zakresie.

Podstawą prawidłowego funkcjonowania struktury organizacyjnej w ramach procesu zarządzania ryzykiem jest „Regulamin organizacyjny ESBANKU Banku Spółdzielczego”, jak również „Strategia zarządzania ryzykiem w ESBANKU Banku Spółdzielczym” oraz regulaminy działania Rady Nadzorczej i Zarządu oraz poszczególnych Komitetów. Szczegółowy sposób funkcjonowania oraz wykonywania zadań w zakresie omawianego procesu, poszczególnych organów oraz jednostek organizacyjnych, zawierają zasady opracowane dla poszczególnych ryzyk uznanych przez Bank za istotne.

W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczyły:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd,
- 3) Zespół Ryzyka Braku Zgodności,
- 4) Wydział Ryzyk Bankowych,
- 5) Komitet Ryzyk Bankowych,
- 6) Komitet Ryzyka Operacyjnego,
- 7) Komitet Audytu,
- 8) komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - b) zarządzanie nadwyżką środków,
 - c) zarządzanie bieżącą pozycją walutową,
 - d) sprzedaż kredytów,
 - e) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji.
- 9) Komórki i jednostki organizacyjne I linii w ramach operacyjnego zarządzania ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.

W ramach roli organu nadzorczego w procesie zarządzania ryzykiem, **Rada Nadzorcza:**

- 1) zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku,
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
 - b) planowania i zarządzania kapitałowego,
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka,
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń,
- 5) zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych,
- 6) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne, będących podstawą do oszacowania kapitału wewnętrznego Banku,
- 7) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 8) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku,

- 9) zapewnia wybór Członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji,
- 10) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem,
- 11) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku:

- 1) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów,
- 2) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia,
- 3) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości profilu ponoszonego ryzyka,
- 4) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank,
- 5) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku,
- 6) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku,
- 7) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa,
- 8) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie,
- 9) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń,
- 10) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem,
- 11) przekazuje Radzie Nadzorczej okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku; jednym z elementów informacji zarządczej jest raport z realizacji apetytu na ryzyko.

Zadaniem **Komitetu Ryzyk Bankowych** było efektywne wspieranie Zarządu Banku w zarządzaniu ryzykiem: kredytowym, koncentracji zaangażowań, płynności, stopy procentowej oraz walutowym. Komitet był w roku 2019 ciałem wspomagającym zarządzanie w zakresie efektywnego kształtowania struktury ilościowej i jakościowej aktywów i pasywów w celu optymalizacji dochodu przy jednoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa Banku, uwzględniającym również powstające problemy z dziedziny zarządzania ryzykiem walutowym Banku, a w szczególności:

- 1) prowadził analizę aktywów i pasywów Banku,
- 2) prowadził analizę rachunków zysków i strat,
- 3) oceniał ryzyko: kredytowe (w tym ryzyko portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz ryzyko portfela detalicznych ekspozycji kredytowych) i koncentracji zaangażowań, depozytowe, płynności, stopy procentowej, walutowe,
- 4) oceniał funkcjonowanie dotychczasowych i nowych projektów inwestycji kapitałowych Banku,
- 5) analizował podstawowe wskaźniki ekonomiczne Banku,
- 6) nadzorował działania w zakresie utrzymania płynności walutowej i pozycji walutowej Banku,
- 7) oceniał prognozy kształtowania się stóp procentowych,
- 8) określał istotne ryzyka dla nowych produktów i opiniuje proces wdrażania nowych produktów.

Zasady działania Komitetu Ryzyk Bankowych określał „Regulamin Komitetu Ryzyk Bankowych w ESBANKU Banku Spółdzielczym”.

Komitet Audytu wspiera działania Rady Nadzorczej Banku w zakresie zarządzania ryzykami, w szczególności poprzez ocenę systemu kontroli oraz procesu zarządzania ryzykiem. Zasady działania Komitetu Audytu określa „Regulamin działania Komitetu Audytu ESBANKU Banku Spółdzielczego”.

Komitet Ryzyka Operacyjnego:

- 1) pełnił funkcje analityczne, doradcze i wspomagające w stosunku do Zarządu Banku w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 2) odpowiedzialny był za ograniczanie tego rodzaju ryzyka poprzez: inicjowanie oraz koordynowanie działania w zakresie identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego, a także nadzorowanie działań zmierzających do utrzymania ryzyka operacyjnego, w tym w zakresie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego na akceptowalnym poziomie.

Zasady działania Komitetu Ryzyka Operacyjnego określał „Regulamin Komitetu Ryzyka Operacyjnego w ESBANKU Banku Spółdzielczym”.

Zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku nadzoruje Prezes Zarządu Banku.

Do podstawowych ryzyk uznawanych przez Bank za istotne, Bank zalicza:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko operacyjne, w tym ryzyko modeli,
- 3) ryzyko walutowe,
- 4) ryzyko koncentracji,
- 5) ryzyko płynności,
- 6) ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym,
- 7) ryzyko kapitałowe,
- 8) ryzyko braku zgodności.

Oprócz ryzyk istotnych, Bank wyróżnił również:

- 1) ryzyko wynikające ze zmian otoczenia makroekonomicznego,
- 2) ryzyko wynikające ze sprzedaży produktów ubezpieczeniowych.

„Strategia zarządzania ryzykiem w ESBANKU Banku Spółdzielczym” stanowi wspólną strategię dla zarządzania ryzykiem bankowym, z wyszczególnionymi celami strategicznymi dla występujących w Banku istotnych rodzajów ryzyka. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury.

Funkcje poszczególnych komórek w ramach struktury organizacyjnej procesu zarządzania ryzykiem oraz założeń strategii, zasad zarządzania, pomiaru i raportowania dla każdego z ryzyk zaprezentowane są w kolejnych podrozdziałach poświęconych poszczególnym ryzykom.

2. Ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji zaangażowań

2.1. Strategia i proces zarządzania ryzykiem

Opracowane w Banku zasady zarządzania ryzykiem kredytowym oraz zasady zarządzania ryzykiem koncentracji obejmują całokształt zagadnień związanych z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji. Identyfikacja, pomiar, bieżące monitorowanie i kontrola ryzyka związanego z ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie oraz detalicznymi ekspozycjami kredytowymi odbywają się zgodnie z obowiązującymi w Banku regulacjami wewnętrznymi dotyczącymi procesu kredytowania.

Wewnętrzne regulacje Banku dotyczące zarządzania ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji, ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, opracowane zostały z uwzględnieniem wymogów: ustawy Prawo Bankowe, Rozporządzeń oraz Dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) oraz uchwał i rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego.

Celami strategicznymi określonymi w „Strategii zarządzania ryzykiem w ESBANKU Banku Spółdzielczym” w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym są:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego,

- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku,
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych¹ w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 9%,
- 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych² od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 33%;
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Celami strategicznymi określonymi w „Strategii zarządzania ryzykiem w ESBANKU Banku Spółdzielczym” w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji są:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku,
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie,
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie,
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 10% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie (brutto);
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 75% ich udziału w portfelu kredytowym.

Celami strategicznymi w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych są:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 10% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych (brutto);
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 10% ich udziału w portfelu kredytowym.

Realizacja powyższych celów strategicznych funkcjonuje w oparciu o odpowiednie zasady zarządzania ryzykami w ESBANKU Banku Spółdzielczym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym oraz ryzykiem koncentracji jest procesem ciągłym, umożliwiającym minimalizowanie zagrożeń występujących w działalności kredytowej Banku i dostarczającym informacji o portfelu kredytowym, które umożliwią Zarządowi podjęcie ostrożnościowych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Ryzyko kredytowe Bank identyfikuje przed udzieleniem kredytu i ogranicza poprzez stosowanie wypracowanych standardów kredytowych, w tym: stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej dostosowanej do profilu transakcji i kontrahenta, ocenę wiarygodności kredytowej oraz przyjmowanie zabezpieczeń o odpowiedniej jakości i wysokości. Po udzieleniu kredytu ryzyko kredytowe identyfikuje się poprzez monitoring kredytowy badając ryzyko pojedynczego kredytu oraz łącznego zaangażowania kredytowego w Banku. Instrumentami oceny skali ryzyka kredytowego są:

- 1) łączny współczynnik kapitałowy,
- 2) segmentacja portfela kredytowego,

¹ Według wartości bilansowej brutto.

² Według wartości bilansowej brutto.

- 3) limity koncentracji zaangażowań,
- 4) wskaźniki akcji kredytowej,
- 5) wskaźniki ryzyka.

Ryzyko koncentracji zaangażowań ograniczane jest poprzez kontrolę przestrzegania wewnętrznych norm ostrożnościowych i limitów koncentracji zaangażowań, analizowanie, rejestrowanie i monitorowanie występujących pomiędzy podmiotami powiązań, zawieranie konsorcjów bankowych z Bankiem Zrzeszającym. Instrumentem oceny skali ryzyka koncentracji zaangażowań są poziomy wykorzystania wyznaczonych limitów koncentracji. System limitów wewnętrznych obejmuje również koncentrację zaangażowań z tytułu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych.

2.2. Struktura i organizacja komórek zarządzania ryzykiem

Procesy sprzedażowe, decyzyjne, monitoringu oraz pomiaru ryzyka zostały od siebie oddzielone poprzez przydzielenie odpowiedzialnych za nie komórek Banku do osobnych pionów.

Oprócz Rady Nadzorczej, Zarządu Banku, Komitetu Ryzyk Bankowych i Komitetu Audytu, których zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zostały opisane w części dotyczącej Informacji ogólnych, w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji zaangażowań, ryzykiem związanym z ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie oraz detalicznymi ekspozycjami kredytowymi uczestniczą:

- 1) Wydział Ryzyk Bankowych, który zajmuje się m.in.:
 - a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem zasad zarządzania portfelowym ryzykiem kredytowym celem zapewnienia zgodności podległych zasad ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
 - b) monitorowaniem przestrzegania akceptowalnego poziomu ryzyka kredytowego oraz koncentracji,
 - c) wydawaniem rekomendacji mających na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka kredytowego oraz koncentracji,
 - d) raportowaniem dla Komitetu Ryzyk Bankowych, Zarządu Banku, Rady Nadzorczej, Komitetu Audytu,
 - e) przeprowadzaniem testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji,
 - f) przeprowadzaniem analiz wpływu nowych produktów finansowych na poziom ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji,
 - g) pomiarem i monitorowaniem ryzyka kredytowego i koncentracji, w tym DEK i EKZH,
 - h) dokonywaniem niezależnego, udokumentowanego przeglądu portfela kredytowego Banku, raportowaniem wyników przeglądu portfela oraz identyfikacją i oceną ryzyka kredytowego,
 - i) monitorowaniem ryzyka pojedynczej transakcji kredytowej, w szczególności terminowości spłaty kredytów oraz oceną sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców,
 - j) dokonywaniem okresowego przeglądu i oceny zabezpieczeń,
 - k) wnioskowaniem w zakresie klasyfikacji ekspozycji kredytowych ze względu na sytuację ekonomiczno-finansową Klienta, sporządzanie raportu z klasyfikacji,
 - l) pomiar i monitorowanie ryzyka portfela detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK) oraz sporządzanie raportów dotyczących w/w ryzyka we współpracy z Wydziałem Analiz Kredytowych,
 - m) pomiarem i monitorowaniem ryzyka portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz sporządzanie raportów dotyczących w/w ryzyka.
- 2) Wydział Analiz Kredytowych, który zajmuje się m.in.:
 - a) oceną poprawności propozycji decyzji kredytowych przygotowanych przez komórkę/jednostkę organizacyjną w zakresie opiniowanych transakcji o charakterze kredytowym,
 - b) weryfikacją ocen: zdolności kredytowej i adekwatności proponowanych zabezpieczeń,
 - c) weryfikacją dokumentacji kredytowej pod kątem kompletności, poprawności i wiarygodności,
 - d) opiniowaniem transakcji kredytowych w procesie podejmowania decyzji kredytowej,
 - e) przygotowaniem decyzji kredytowej dla odpowiedniego szczebla decyzyjnego,
 - f) akceptowaniem umowy kredytowej, w procesie rejestracji kredytu do wypłaty w systemie księgowym Banku.

- 3) Wskazani pracownicy jednostek sprzedażowych Banku uczestniczący w procesie kredytowym odpowiadają w szczególności za:
 - a) pozyskiwanie klientów (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie),
 - b) gromadzenie dokumentacji kredytowej do wniosku o kredyt,
 - c) weryfikację danych o klientach (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie),
 - d) przygotowanie umów kredytowych,
 - e) uruchamianie kredytów,
 - f) w ramach procesu monitorowania, przygotowywanie oceny jakościowej kredytobiorcy, danych ekonomiczno-finansowych oraz kart zabezpieczeń,
 - g) bieżący kontakt z klientem.

2.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem

Wyniki procesu identyfikacji oraz pomiaru ryzyka kredytowego, ryzyka koncentracji oraz testów warunków skrajnych prezentowane są w raportach z pomiaru / analizy ryzyka, których adresatami był Komitet Ryzyk Bankowych oraz Zarząd Banku, sporządzanych w cyklach miesięcznych (wyniki testów w cyklach kwartalnych). Raporty z zarządzania ryzykiem kredytowym prezentowane są w cyklach półrocznych Zarządowi, Radzie Nadzorczej oraz odpowiednim Komitetom i jednostkom organizacyjnym funkcjonującym w Banku.

Analiza profilu ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji dokonywana w cyklach miesięcznych obejmuje w szczególności:

- 1) badanie zaangażowania w jeden podmiot lub podmioty powiązane (maksymalnie 19% uznanego kapitału)
- 2) badanie zaangażowań dużych (równe lub wyższa niż 10% wartości uznanego kapitału Banku),
- 3) badanie ekspozycji indywidualnie istotnych (równe lub przekraczająca kwotę stanowiącą 5% uznanego kapitału),
- 4) badanie zaangażowania dla Rady Nadzorczej, Członków Zarządu oraz pracowników zajmujących kierownicze stanowiska (20% kapitału podstawowego Tier I),
- 5) badanie limitów odniesieniowych określających maksymalny udział poszczególnych grup podmiotów w zaangażowaniu Banku ogółem oraz w uznanym kapitale,
- 6) kalkulację poziomu i wykorzystania limitów określających maksymalny udział poszczególnych instrumentów finansowych w zaangażowaniu Banku ogółem oraz w uznanym kapitale,
- 7) kalkulację poziomu i wykorzystania limitów branżowych określających maksymalny udział danej branży w uznanym kapitale,
- 8) kalkulację poziomu i wykorzystania limitów regionu geograficznego określające maksymalny udział wyszczególnionych regionów geograficznych w uznanym kapitale,
- 9) kalkulację poziomu i wykorzystania limitów jednostkowych określające maksymalną dopuszczalną wielkość zaangażowania Banku w dany instrument finansowy,
- 10) kalkulację poziomu i wykorzystania limitu określającego maksymalny udział zobowiązań pozabilansowych w zaangażowaniu Banku ogółem oraz w uznanym kapitale,
- 11) kalkulację poziomu i wykorzystania limitów związanych z ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie,
- 12) kalkulację poziomu i wykorzystania limitów związanych z maksymalną dopuszczalną wielkością przyjętych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w relacji do uznanego kapitału,
- 13) badanie dynamiki i struktury podmiotowo-produktowej kredytów pod obserwacją oraz zagrożonych.

Na podstawie danych zawartych w Raportach z pomiaru / analizy, podejmowane są przez Bank działania mające na celu zmniejszenie potencjalnych skutków zrealizowania się ryzyka.

Mając na uwadze poprawność funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ryzykiem koncentracji zaangażowań, podejmuje się następujące działania:

- 1) identyfikuje główne obszary ryzyk,
- 2) dba o nieprzekraczanie akceptowalnego poziomu ryzyk,
- 3) zapewnia stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego,
- 4) minimalizuje zagrożenia występujące w działalności kredytowej Banku, poprzez stosowanie standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej i wiarygodności klienta oraz prowadzenia monitoringu ekspozycji kredytowych,

- 5) zapewnia rozwiązania na wypadek wystąpienia zwiększonego ryzyka,
- 6) posiada funkcjonujące mechanizmy kontrolne.

Dla identyfikacji potencjalnych zagrożeń Bank:

- 1) w cyklach kwartalnych przeprowadza testy warunków skrajnych badające:
 - a) skutki przeklasyfikowania 10 ekspozycji największych klientów Banku do wyższej o jedną kategorię ryzyka (co najmniej poniżej standardu),
 - b) skutki pojawienia się niekorzystnych warunków działania w 3 największych branżach w łącznej kwocie ekspozycji, powodujących wzrost kwoty kredytów zagrożonych do poziomu wskazującego na podwyższenie ryzyka w danej branży,
 - c) spadek wartości, a tym samym ewentualnej skuteczności przyjętych zabezpieczeń (oprócz zabezpieczeń w postaci hipoteki na nieruchomościach), w trzech największych grupach koncentracji zabezpieczeń o 20%, a tym samym braku odzyskania kredytów zagrożonych zabezpieczonych tymi rodzajami zabezpieczeń,
 - d) wpływ zmiany klasyfikacji kredytów na bieżący wynik finansowy oraz współczynnik wypłacalności,
 - e) wpływ wzrostu udziału portfela kredytów zagrożonych³ w portfelu kredytowym⁴ do poziomu 10%,
 - f) wpływ częściowego braku skuteczności zabezpieczeń pomniejszających podstawę tworzenia rezerw celowych.
- 2) w cyklach rocznych przeprowadza:
 - a) w ramach detalicznych ekspozycji kredytowych, testy warunków skrajnych badające wpływ wzrostu stóp procentowych o 200 pb. na przyjęty przez Bank maksymalny poziom relacji⁵ miesięcznych wydatków do miesięcznych dochodów klienta oraz wpływ zmiany stóp procentowych o 200 pb. na ryzyko kredytowe Banku.
 - b) w ramach ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, testy warunków skrajnych badające wpływ wzrostu stóp procentowych o 400 pb. na:
 - adekwatność przyjętego przez Bank maksymalnego poziomu relacji wydatków do dochodów klienta - tylko w przypadku klientów detalicznych;
 - jakość portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz poziom rezerw celowych;
 - poziom wskaźnika LtV.
 - c) testy scenariuszowe, polegające na pomiarze wpływu zmian parametrów makroekonomicznych na poziom ryzyka koncentracji branżowej w branżach o największym zaangażowaniu.

Niezależnie od testów opisanych powyżej, co kwartał System Ochrony SGB, wykonuje i przesyła do Banku wyniki testów warunków skrajnych, zgodnie z następującymi scenariuszami opisanymi w Grupowym Planie Naprawy:

- 1) scenariuszu systemowym zakładającym kryzys makroekonomiczny, opartym na scenariuszu przygotowanym przez NBP, w którym występują wzrost należności zagrożonych, wpływ depozytów i zmiana rynkowych stóp procentowych;
- 2) scenariuszami indywidualnymi zakładającymi:
 - a) materializację ryzyka koncentracji ekspozycji kredytowych,
 - b) wzrost kosztu finansowania depozytów,
 - c) spadek stóp procentowych;
- 3) scenariuszu mieszanym, uwzględniającym kombinację zdarzeń mających wpływ na cały system i indywidualnych, następujących jednocześnie i wchodzących ze sobą w interakcje, który zakłada kryzys na rynku rolnym.

W cyklach kwartalnych Wydział Ryzyk Bankowych sporządza, jako element informacji zarządczej, dla Komitetu Ryzyk Bankowych i Zarządu Banku raport z pomiaru, zakresu wykorzystania ustanowionych limitów wewnętrznych oraz podstawowych informacji obrazujących poziom ryzyka EKZH w danym okresie.

Raz do roku Wydział Ryzyk Bankowych sporządza dla Rady Nadzorczej, Zarządu Banku oraz Komitetu Ryzyk Bankowych raport o poziomie ponoszonego przez Bank ryzyka z tytułu ekspozycji kredytowych

³ Z pominięciem części pozabilansowej.

⁴ Z pominięciem części pozabilansowej.

⁵ Rozumianej jako różnica pomiędzy dochodem a wydatkami.

zabezpieczonych hipotecznie, w tym: wykorzystaniu limitów wewnętrznych oraz jakości i skuteczności procesów kredytowych i wynikach rocznych testów wrażliwości.

W cyklach kwartalnych Wydział Ryzyk Bankowych sporządzał jako element informacji zarządczej dla Rady Nadzorczej, Zarządu Banku i Komitetu Ryzyk Bankowych raport z pomiaru i analizy ryzyka portfela detalicznych ekspozycji kredytowych (w tym informację o skali odstępstw od przyjętych standardów kredytowania w ramach detalicznych ekspozycji kredytowych, informację z wyników działań windykacyjnych w zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych oraz dodatkowo raz w roku informację o wynikach testów warunków skrajnych, tylko w przypadku spełnienia przez Bank wymogu do sporządzenia testów uzależnionego od wielkości portfela detalicznych ekspozycji kredytowych oraz jakości tego portfela) oraz w cyklach półrocznych dla Rady Nadzorczej raport z realizacji polityki zarządzania ryzykiem portfela detalicznych ekspozycji kredytowych.

3. Ryzyko płynności

3.1. Strategia i proces zarządzania ryzykiem

ESBANK Bank Spółdzielczy jest członkiem zrzeszenia SGB, podstawowe cele strategiczne i kierunki działania Banku będą realizowane w oparciu o integrację z Systemem Ochrony Instytucjonalnej SGB oraz przy wsparciu i współpracy ze Spółdzielczą Grupą Bankową.

Opracowane w Banku zasady zarządzania ryzykiem płynności obejmują całokształt zagadnień związanych z utrzymywaniem płynności płatniczej Banku oraz identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności, w tym awaryjny plan płynnościowy.

Wewnętrzne regulacje Banku dotyczące zarządzania ryzykiem płynności opracowane zostały z uwzględnieniem wymogów: ustawy Prawo Bankowe, Rozporządzeń, Dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) oraz uchwał i rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego.

Przez ryzyko płynności Bank rozumie ryzyko związane z zagrożeniem utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowanych strat.

Celami strategicznymi w zakresie ryzyka płynności są:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Cele strategiczne z zakresu ryzyka płynności realizowane są w oparciu o „Zasady zarządzania ryzykiem płynności w ESBANKU Banku Spółdzielczym”.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 85% pasywów ogółem;
- 2) utrzymanie bazy stabilnych depozytów gospodarstw domowych na poziomie nie mniejszym niż 90%;
- 3) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
- 4) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- 5) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- 6) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim;
- 7) Bank utrzymuje zdywersyfikowane źródła finansowania, w tym aktywa płynne.

3.1. Struktura i organizacja komórek zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem płynności ma charakter skonsolidowany i całościowy, co oznacza zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych, ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.

Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają:

1. Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem płynności, w tym nad: identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka płynności;
2. Wiceprezes Zarządu Banku nadzorujący pion finansowo-organizacyjny w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem płynności, nadzorujący komórkę zarządzania „wolnymi środkami”.

Oprócz Rady Nadzorczej, Zarządu Banku, Komitetu Ryzyk Bankowych oraz Komitetu Audytu, których zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zostały opisane w części dotyczącej Informacji ogólnych, w procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

- 1) Wydział Ryzyk Bankowych – będący komórką monitorującą ryzyko płynności, wykonuje zadania związane z:
 - a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem zasad zarządzania ryzykiem płynności oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów,
 - b) zapewnieniem zgodności zasad zarządzania ryzykiem płynności ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
 - c) proponowaniem wysokości przyjętych limitów,
 - d) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej,
 - e) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności,
 - f) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów,
 - g) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR,
 - h) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
 - i) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych,
 - j) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- 2) Wydział Księgowości i Finansów – będący komórką zarządzającą „wolnymi środkami”, która podlega Wiceprezesowi Zarządu Banku nadzorującego pion finansowo-organizacyjny, wykonujący zadania związane z:
 - a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową,
 - b) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków,
 - c) sporządzaniem prognozy przepływów pieniężnych,
- 3) Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za:
 - a) kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych,
 - b) sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego,
 - c) przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych.

3.2. Zakres i rodzaj systemów raportowania oraz pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem

Ryzyko płynności ograniczane jest przez stosowanie systemu limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów. Weryfikacja metod wykorzystywanych do pomiaru ryzyka płynności dokonywana jest co najmniej raz w roku do końca I półrocza wraz z weryfikacją poziomu ustanowionych limitów wewnętrznych.

W trakcie roku Bank obserwuje prawidłowość zastosowanych założeń metodologicznych w kontekście zmieniających się uwarunkowań makroekonomicznych, dokonuje ich modyfikacji w uzasadnionych przypadkach i przeprowadza szereg badań testowych wskazujących, czy zmodyfikowane założenia przedstawiają oczekiwane rezultaty wyliczeniowe.

Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności podejmowanego ryzyka oraz uwzględniające aktualnie prowadzoną i planowaną działalność. Bank śledząc na bieżąco sytuację na rynkach finansowych elastycznie dostosowuje swoje działania do realiów rynkowych m.in. poprzez dywersyfikację aktywów według kryteriów płynności, bezpieczeństwa i rentowności.

Pomiar i analiza ryzyka płynności obejmuje w szczególności następujące elementy:

- 1) struktury i stabilności źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stopnie niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych,
- 3) wpływ pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 4) poziom aktywów nieobciążonych,
- 5) analizy wskaźników płynności,
- 6) ryzyko związane z płynnością długoterminową,
- 7) wyniki testów warunków skrajnych,
- 8) stopnie przestrzegania limitów.
- 9) pomiar i monitorowanie wskaźnika płynności krótkoterminowej – LCR,
- 10) analizę finansowania kredytów zabezpieczonych hipotecznie (w cyklach półrocznych).

W celu ograniczenia ryzyka płynności Bank ustalił:

- 1) limity nadzorczych norm płynności,
- 2) limit wskaźnika LCR,
- 3) limit wskaźnika NSFR,
- 4) limity luki niedopasowania,
- 5) limit udziału zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej,
- 6) limit udziału łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej,
- 7) limit udziału depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały,
- 8) limity zapasu gotówki,
- 9) limit minimalnego poziomu osadu na depozytach gospodarstw domowych,
- 10) limit udziału aktywów nieobciążonych powiększonych o zobowiązania pozabilansowe otrzymane w pasywach niestabilnych.

Całościowa analiza ryzyka płynności wraz z raportem wykonywana jest w cyklach miesięcznych (za wyjątkiem nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR obliczanych dla każdego dnia roboczego) i przedstawiana Zarządowi Banku oraz Komitetowi Ryzyk Bankowych. W cyklach półrocznych sporządzane są raporty z zarządzania ryzykiem płynności dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej oraz odpowiednim Komitetom i jednostkom organizacyjnym funkcjonującym w Banku.

W ramach pomiaru ryzyka przeprowadzane są w okresach kwartalnych następujące testy warunków skrajnych:

- 1) scenariusz systemowy zakładający kryzys makroekonomiczny, opartym na scenariuszu przygotowanym przez NBP, w którym występują wzrost należności zagrożonych, wpływ depozytów i zmiana rynkowych stóp procentowych;
- 2) scenariusze indywidualne zakładające:
 - a) materializację ryzyka koncentracji ekspozycji kredytowych,
 - b) wzrost kosztu finansowania depozytów,
 - c) spadek stóp procentowych;
- 3) scenariusz mieszany, uwzględniający kombinację zdarzeń mających wpływ na cały system i indywidualnych, następujących jednocześnie i wchodzących ze sobą w interakcje, który zakłada kryzys na rynku rolnym

Dla każdego scenariusza określany jest wpływ sytuacji skrajnej na określone w Grupowym Planie Naprawy obszary krytyczne:

- 1) płynności, mierzony wskaźnikami: LCR oraz NSFR;
- 2) rentowności (w tym poziom ryzyka kredytowego), mierzony wskaźnikami: ROA, C/I, należności zagrożonych, poziomu ozerwowania;
- 3) wypłacalności, mierzony wskaźnikami: TCR oraz dźwigni finansowej

Aktualizacja scenariuszy testowych następuje przynajmniej w okresach rocznych wraz z aktualizacją Grupowego Planu Naprawy.

W przypadkach, w których wyniki testu wskazują, że realizacja scenariusza powoduje obniżenie wskaźników LCR lub NSFR poniżej wartości ostrzegawczej (określonej w Awaryjnym Planie Płynności) Bank ocenia czy dysponuje odpowiednimi instrumentami niwelującymi negatywne skutki realizacji scenariusza (tj. Bank ocenia, czy w ramach opisanych w Awaryjnym Planie Płynności opcji naprawy, doprowadziłby do poprawy wskaźnika LCR/NSFR do poziomu zbliżonego do wartości ostrzegawczej) lub podejmuje działania ograniczające ryzyko, (jeżeli nie byłby w stanie naprawić sytuacji).

4. Ryzyko stopy procentowej

4.1. Strategia i proces zarządzania ryzykiem

Opracowane w Banku „Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej w ESBANKU Banku Spółdzielczym” obejmują całokształt zagadnień związanych z zarządzaniem i oceną ryzyka, w tym z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka stopy procentowej.

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału.

Wewnętrzne regulacje Banku dotyczące zarządzania ryzykiem uwzględniają postanowienia następujących aktów prawnych: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (CRD IV); Wytoczne w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej wynikającym z działalności zaliczanej do portfela niehandlowego Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego EBA/GL/2018/02 z dnia 19.07.2018; Rekomendacja G Komisji Nadzoru Finansowego dotycząca zarządzania ryzykiem stopy procentowej w bankach.

Przyjęte przez Bank cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej, określone zostały w obowiązującej „Strategii zarządzania ryzykiem w ESBANKU Banku Spółdzielczym” i obejmują one:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych,
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż 10% funduszy własnych dla ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie.

Cele strategiczne z zakresu ryzyka stopy procentowej realizowane są poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie otwartych pozycji aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych w przedziałach przeszacowania;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa),
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów poza odsetkowymi.

Wyznaczany poziom ryzyka stopy procentowej stanowi pochodną wielkości i kierunków zmian stóp procentowych oraz wielkości i kierunków luk niedopasowania. W celu utrzymania założonego w planach strategicznych i rocznych planach finansowych poziomu ryzyka, Bank minimalizuje swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą działań związanych z:

- 1) inwestowaniem (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności lokat o stałym oprocentowaniu deponowanych w Banku Zrzeszającym),
- 2) kredytowaniem (ustalanie parametrów produktów kredytowych),
- 3) finansowaniem zewnętrznym,
- 4) ustalaniem oprocentowania,
- 5) zarządzaniem terminami zapadalności / wymagalności oraz przeszacowania różnych portfeli.

4.2. Struktura i organizacja komórek zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter skonsolidowany oraz całościowy. Za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej odpowiada Zarząd. Za nadzór nad zarządzaniem, monitorowaniem i pomiarem ryzyka stopy procentowej w Banku odpowiada Prezes Zarządu.

Oprócz Rady Nadzorczej, Zarządu Banku, Komitetu Ryzyk Bankowych oraz Komitetu Audytu, których zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zostały opisane w części dotyczącej Informacji ogólnych, w procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku uczestniczą:

- 1) Wydział Ryzyk Bankowych – będący komórką monitorującą ryzyko stopy procentowej wykonuje zadania związane z:
 - a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka stopy procentowej oraz poziomu limitów;
 - b) zgłaszaniem potrzebę zmian w polityce zarządzania ryzykiem stopy procentowej Banku;
 - c) zapewnieniem zgodności procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - d) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - e) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych;
 - f) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka stopy procentowej;
 - g) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
 - h) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko stopy procentowej;
 - i) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej;
 - j) opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mającej na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka stopy procentowej;
 - k) składaniem propozycji zmian poziomu stóp procentowych Banku lub rodzaju stóp referencyjnych.
- 2) Wydział Księgowości i Finansów – będący komórką zarządzającą ryzykiem stopy procentowej, która podlega Wiceprezesowi Zarządu Banku nadzorującemu pion finansowo-organizacyjny, wykonujący zadania związane z kształtowaniem poziomu pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych w ramach zagospodarowywania nadwyżek środków Banku.

4.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem

Analiza ryzyka uwzględnia wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej, w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyka. Pomiar obejmuje wszystkie oprocentowane pozycje bilansowe i pozabilansowe zarządzane przez komórki organizacyjne Banku.

Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej wykorzystuje następujące metody:

- 1) lukę przeszacowania,
- 2) metodę wyniku odsetkowego,
- 3) metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej,
- 4) analizę wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej.

W ramach ryzyka stopy procentowej, Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko przeszacowania, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- 2) ryzyko bazowe, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych.

W zakresie zbadania korelacji ryzyka stopy procentowej z innymi rodzajami ryzyka Bank dokonuje następujących pomiarów:

- 1) wpływu ryzyka kredytowego na ryzyko stopy procentowej,
- 2) wpływu ryzyka płynności na ryzyko stopy procentowej.

W ocenie Banku najważniejszym obszarem ryzyka stopy procentowej jest ryzyko przeszacowania. Komórka monitorująca w ramach analizy ryzyka stopy procentowej wykonuje: pomiar i monitorowanie poziomu ryzyka, w tym: pomiar powiązań ryzyka stopy procentowej z innymi rodzajami ryzyka, analizę wskaźników ekonomicznych służących ocenie poziomu ryzyka stopy procentowej, analizę stopnia wykorzystania limitów oraz przeprowadza testy warunków skrajnych.

W celu kontroli oraz utrzymania poziomu ryzyka na akceptowalnym poziomie Bank przyjął następujący system limitów:

- 1) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania,
- 2) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego,
- 3) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku,
- 4) maksymalnego udziału sumy luk w przedziałach przeszacowania powyżej 12 miesięcy,
- 5) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania, przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b.,
- 6) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie, przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b.

Dla identyfikacji potencjalnych zagrożeń Bank w cyklach kwartalnych przeprowadza testy warunków skrajnych:

- a) wysokiej zmiany stóp procentowych i jej wpływu na wynik finansowy,
- b) wysokiej zmiany stóp procentowych i jej wpływu na wartość zaktualizowaną kapitału.

Kwartalnie System Ochrony SGB, wykonuje i przesyła do Banku wyniki testów warunków skrajnych, zgodnie z następującymi scenariuszami opisanymi w Grupowym Planie Naprawy:

- 1) scenariuszu systemowym zakładającym kryzys makroekonomiczny, opartym na scenariuszu przygotowanym przez NBP, w którym występują wzrost należności zagrożonych, wpływ depozytów i zmiana rynkowych stóp procentowych;
- 2) scenariuszami indywidualnymi zakładającymi:
 - a) materializację ryzyka koncentracji ekspozycji kredytowych,
 - b) wzrost kosztu finansowania depozytów,
 - c) spadek stóp procentowych;
- 3) scenariuszu mieszanym, uwzględniającym kombinację zdarzeń mających wpływ na cały system i indywidualnych, następujących jednocześnie i wchodzących ze sobą w interakcje, który zakłada kryzys na rynku rolnym.

Dla każdego scenariusza określany jest wpływ sytuacji skrajnej na określone w Grupowym Planie Naprawy obszary krytyczne:

- 1) płynności, mierzony wskaźnikami: LCR oraz NSFR;
- 2) rentowności (w tym poziom ryzyka kredytowego), mierzony wskaźnikami: ROA, C/I, należności zagrożonych, poziomu ozerwowania;
- 3) wypłacalności, mierzony wskaźnikami: TCR oraz dźwigni finansowej

Raport z analizy i pomiaru ryzyka otrzymują w cyklach kwartalnych Komitet Ryzyk Bankowych oraz Zarząd Banku. W cyklach półrocznych sporządzany jest raport z zarządzania ryzykiem, którego adresatami są Zarząd Banku i Rada Nadzorcza oraz odpowiednie Komitety i jednostki organizacyjne funkcjonujące w Banku.

5. Ryzyko walutowe

5.1. Strategia i proces zarządzania ryzykiem

Przez ryzyko walutowe należy rozumieć jako niebezpieczeństwo wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy. Całokształt zagadnień związanych z identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka walutowego określają szczegółowo „Zasady zarządzania ryzykiem walutowym w ESBANKU Banku Spółdzielczym”. Zasady te opierają się na postanowieniach następujących aktów prawnych: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. oraz ustawie Prawo bankowe.

Celem strategicznym określonym w „Strategii zarządzania ryzykiem w ESBANKU Banku Spółdzielczym” w zakresie ryzyka walutowego jest:

- 1) obsługa klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych,

- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego,
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych, które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
- 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

5.2. Struktura i organizacja komórek zarządzania ryzykiem

Oprócz Rady Nadzorczej, Zarządu Banku, Komitetu Ryzyk Bankowych oraz Komitetu Audytu, w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym uczestniczą:

- 1) Wydział Ryzyk Bankowych – monitorujący ryzyko walutowe, wykonuje zadania związane z:
 - a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem walutowym oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka walutowego oraz poziomu limitów,
 - b) zapewnieniem zgodności regulacji walutowych ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
 - c) proponowaniem wysokości przyjętych limitów,
 - d) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych,
 - e) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka walutowego,
 - f) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów,
 - g) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko walutowe,
 - h) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych w zakresie poziomu kursów walutowych oraz badaniem scenariuszy skrajnych warunków,
 - i) sporządzaniem raportów dla Zarządu Banku, Rady Nadzorczej oraz odpowiednich Komitetów i jednostek organizacyjnych funkcjonujących w Banku,
- 2) Wydział Księgowości i Finansów, który odpowiada za zarządzanie ryzykiem walutowym, wykonuje zadania związane z:
 - a) zarządzaniem ryzykiem walutowym;
 - b) zarządzaniem rachunkami walutowymi nostro Banku w Banku Zrzeszającym;
 - c) obsługą transakcji walutowych;
 - d) przestrzeganiem limitów w zakresie ryzyka walutowego;
 - e) lokowaniem nadwyżek środków walutowych;
 - f) wyliczaniem bieżącej pozycji walutowej Banku;
 - g) utrzymywaniem pozycji walutowej Banku na poziomie zgodnym z obowiązującymi limitami;
 - h) ustalaniem kursów walut (tabele kursowe);
 - i) przestrzeganiem limitów związanych z kupnem lub sprzedażą walut obcych zawartych przez upoważnionych pracowników;
 - j) archiwizowaniem tabel kursów walutowych.

5.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem

Zgodnie z obowiązującymi w Banku „Zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w ESBANKU Banku Spółdzielczym”, wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego dla walutowych pozycji pierwotnych Bank oblicza metodą podstawową. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego

stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli pozycja walutowa całkowita przewyższa 2% funduszy własnych Banku.

Wydział Księgowości i Finansów oblicza i monitoruje w zakresie maksymalnych i minimalnych odchyień pozycje netto dla poszczególnych walut, całkowitą pozycję walutową Banku oraz wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego w trakcie każdego dnia roboczego zarówno przy znaczącej, jak i nieznaczącej skali działalności handlowej. Bank prowadzi politykę utrzymania zamkniętych pozycji walutowych dla pojedynczych walut, przy czym dopuszcza się możliwość wystąpienia otwartych pozycji walutowych netto w ramach ustanowionych limitów.

W cyklach kwartalnych Wydział Ryzyk Bankowych sporządza dla Komitetu Ryzyk Bankowych oraz Zarządu Banku, raport z pomiaru, zakresu wykorzystania limitów oraz podstawowych informacji obrazujących poziom ryzyka walutowego w danym okresie. W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza raz na koniec kwartału testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka. Półrocznie sporządzany jest raport z zarządzania ryzykiem walutowym, którego adresatami są Zarząd Banku i Rada Nadzorcza oraz odpowiednie Komitety i jednostki organizacyjne funkcjonujące w Banku.

W cyklach rocznych Wydział Ryzyk Bankowych przeprowadza testy polegające na pomiarze wpływu zmian parametrów makroekonomicznych na poziom ryzyka walutowego. Testy mają na celu oszacowanie skali zmiany wyniku z pozycji wymiany w zależności od zmian otoczenia gospodarczego – kursów PLN/EUR, PLN/USD, PLN/GBP.

6. Ryzyko operacyjne

6.1. Strategia i proces zarządzania ryzykiem

W ESBANKU Banku Spółdzielczym ryzyko operacyjne definiowane jest jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, w tym również ryzyko prawne, natomiast nie uwzględnia ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego.

Całokształt zagadnień związanych z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem, podziałem zadań oraz systemem kontroli w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku, określają „Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w ESBANKU Banku Spółdzielczym”. Zasady te oparte są na Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach oraz uchwałach Komisji Nadzoru Finansowego.

Celem strategicznym określonym w „Strategii zarządzania ryzykiem w ESBANKU Banku Spółdzielczym” w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania,
- 2) racjonalizacja kosztów,
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne,
- 4) automatyzacja procesów realizowanych w Banku, pozwalająca w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich,
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym stanowi integralny element procesu zarządzania Bankiem.

W ESBANKU Banku Spółdzielczym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje:

- 1) identyfikację procesów, a w ich ramach procesów: krytycznych i kluczowych,
- 2) identyfikację ryzyka,
- 3) pomiar i ocenę ryzyka,
- 4) stosowanie narzędzi redukcji ryzyka,
- 5) monitorowanie ryzyka, w tym raportowanie zdarzeń oraz strat operacyjnych, monitorowanie poziomu wyznaczonych limitów wewnętrznych, analizę kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), a także rejestrowanie zdarzeń zewnętrznych poniesionych przez podmioty funkcjonujące w

otoczeniu Banku oraz rejestrowanie zdarzeń rzeczywistych poniesionych przez podmioty zależne.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest wspomagany programem informatycznym *myRMS* – „Risk Management System”. Program ten umożliwia zapisywanie informacji o poziomie narażenia Banku na zidentyfikowane ryzyko operacyjne oraz informacji o zdarzeniach rzeczywistych i stratach (rzeczywistych i potencjalnych).

6.2. Struktura i organizacja komórek zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczy każdy pracownik Banku, ze względu na fakt, że ryzyko operacyjne dotyczy wszystkich komórek i obszarów działalności Banku.

Oprócz Rady Nadzorczej, Zarządu Banku, Komitetu Ryzyka Operacyjnego, Komitetu Audytu, których zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zostały opisane w części dotyczącej Informacji ogólnych, w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w roku 2019 uczestniczyli:

- 1) Audytorzy ryzyka, którzy odpowiedzialni są za monitorowanie ryzyka operacyjnego oraz koordynowanie wykonywanych w Banku zadań z zakresu tego ryzyka. Funkcje Audytorów ryzyka pełnią wyznaczeni pracownicy Wydziału Ryzyk Bankowych. Do zadań i czynności wykonywanych w Wydziale Ryzyk Bankowych należy także identyfikacja, pomiar, analiza i monitorowanie ryzyka operacyjnego, a także sporządzanie okresowych sprawozdań z zakresu ww. ryzyka oraz prowadzenie dokumentacji związanej z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym,
- 2) Właściciele ryzyka (wyznaczeni są przez Zarząd Banku) odpowiedzialni są za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w jednostkach/komórkach organizacyjnych Banku względem których pełnią funkcję Właścicieli ryzyka, w zakresie wszystkich wykonywanych w nich czynności,
- 3) Menadżerowie ryzyka (wyznaczeni są przez Właścicieli ryzyka) są odpowiedzialni za przeprowadzenie procesu samooceny ryzyka operacyjnego oraz bieżącą identyfikację i gromadzenie informacji o nieprawidłowościach i zagrożeniach i stratach (rzeczywistych i potencjalnych). Każdy pracownik Banku ma obowiązek niezwłocznego poinformowania Menadżera oraz Audytorów ryzyka, o wystąpieniu nieprawidłowości i zagrożenia, związanego z zakresem jego obowiązków lub którego był świadkiem oraz związanej z nim straty operacyjnej, jeśli wystąpiła,
- 4) Komórki/jednostki organizacyjne Banku, które w zakresie wykonywanych zadań, identyfikują i oceniają ryzyko operacyjne powstające we wszystkich produktach, procesach oraz systemach występujących w danej komórce/jednostce organizacyjnej Banku oraz podejmują działania celem zminimalizowania ryzyka operacyjnego.

6.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem

Bank do skutecznej identyfikacji i pomiaru ryzyka operacyjnego, wykorzystuje następujące narzędzia identyfikacji czynników ryzyka operacyjnego:

- 1) rejestr nieprawidłowości i zagrożeń oraz strat (rzeczywistych i potencjalnych),
- 2) rejestr skarg i reklamacji klientów banku,
- 3) wyniki testów (PCD, planów awaryjnych),
- 4) dokumenty z audytu wewnętrznego i zewnętrznego,
- 5) inne materiały kontroli wewnętrznej,
- 6) wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- 7) kluczowe wskaźniki ryzyka (KRI):
 - a) skala oszustw wewnętrznych i zewnętrznych,
 - b) wskaźnik fluktuacji (rotacji) kadr,
 - c) nieobecność kluczowych pracowników,
 - d) dostępność systemów,
 - e) dostępność łącz,
 - f) suma strat z tytułu incydentów rejestrowanych w systemie *myRMS*,
 - g) wielkość strat z tytułu incydentów rejestrowanych w systemie *myRMS* na każdy 1 mln sumy bilansowej,
 - h) ilość otwartych spraw, w których Bank jest stroną pozwaną,
 - i) suma strat z tytułu niezmaterializowanych strat operacyjnych w wymogu kapitałowym na ryzyko operacyjne.

W ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym, Bank przeprowadza w cyklach kwartalnych, testy warunków skrajnych.

Wyniki procesu identyfikacji i pomiaru ryzyka operacyjnego prezentowane są w sporządzanych w cyklach miesięcznych przez Wydział Ryzyk Bankowych, raportach z pomiaru/analizy ww. ryzyka, których adresatami są Komitet Ryzyka Operacyjnego, Zarząd Banku oraz odpowiednie komórki organizacyjne.

Raporty z zarządzania ryzykiem operacyjnym prezentowane są w cyklach półrocznych: Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej oraz odpowiednim Komitetom i jednostkom organizacyjnym funkcjonującym w Banku.

Ponadto Rada Nadzorcza, raz w roku, dokonuje oceny stopnia efektywności zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Raporty z zakresu ryzyka operacyjnego pozwalają Bankowi na:

- 1) ocenę profilu ryzyka operacyjnego,
- 2) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 3) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka operacyjnego,
- 4) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 5) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

7. Ryzyko braku zgodności

7.1. Strategia i proces zarządzania ryzykiem

W ESBANKU Banku Spółdzielczym ryzyko braku zgodności definiowane jako skutki nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Całokształt zagadnień związanych z efektywnym zarządzaniem ryzykiem braku zgodności uwzględniają Polityka zgodności wraz z Zasadami zarządzania ryzykiem braku zgodności przyjętymi w ESBANKU Banku Spółdzielczym.

Cele strategiczne określone w „Strategii zarządzania ryzykiem w ESBANKU Banku Spółdzielczym” w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi,
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi,
- 3) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Działania Banku w odniesieniu do zapewnienia zgodności podporządkowane są: ograniczaniu ryzyka braku zgodności oraz ryzyka operacyjnego i ryzyka utraty reputacji, ochronie interesów klientów, budowaniu korzystnego wizerunku Banku, jako instytucji przestrzegającej przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych standardów postępowania.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności poza przepisami zewnętrznymi formalnie regulują w szczególności: Strategia Zarządzania ryzykiem, Polityka zgodności, Polityka ładu korporacyjnego, Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz wybrane zapisy pozostałych procedur wewnętrznych. W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank kładzie nacisk przede wszystkim na prowadzenie działań zgodnych z normami prawnymi (wewnętrznymi i zewnętrznymi), a także z normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania publicznego, działającą na rzecz minimalizowania ryzyka braku zgodności, w zakresie tworzenia wewnętrznych aktów prawnych, tworzenia i wdrażania oferty produktowej, realizacji procesów bankowych, bezpieczeństwa, działalności komórek i jednostek organizacyjnych Banku, relacji z klientami.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku obejmuje: identyfikację ryzyka, pomiar i ocenę ryzyka, kontrolę ryzyka, monitorowanie ryzyka, raportowanie. Bank w ramach ograniczania ryzyka braku zgodności podejmuje następujące działania: monitorowanie zmian w zewnętrznych przepisach prawa, rekomendacjach, prowadzi szkolenia pracowników Banku, współpracuje z bankiem zrzeszającym i SSO

SGB, kontroluje przestrzeganie wewnętrznych regulacji Banku, dokonuje przeglądów i aktualizacji regulacji wewnętrznych w Banku, identyfikuje ryzyko braku zgodności na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej Banku, współpracuje z obsługą prawną Banku. W Banku wdrożono procedurę „Whistleblowing”.

W procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą wszyscy pracownicy Banku na każdym poziomie struktury organizacyjnej w tym w szczególności:

- 1) Zarząd Banku w zakresie efektywnego zarządzania ryzykiem braku zgodności, opracowania polityki i zapewnienia jej przestrzegania, składania Radzie Nadzorczej okresowych sprawozdań z zarządzania ryzykiem braku zgodności, podejmowaniu środków naprawczych i dyscyplinujących,
- 2) Prezes Zarządu Banku w zakresie nadzoru nad działalnością komórki ds. zgodności, oraz w zakresie odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem,
- 3) komórka do spraw zgodności odpowiedzialna jest za identyfikację, pomiar, analizę i monitorowanie ryzyka braku zgodności oraz organizację i koordynację funkcji zgodności, a także sporządzenie informacji z ww. zakresu,
- 4) komórka do spraw marketingu i produktów odpowiada za proces wdrażania nowych produktów i jakość dokumentacji klientowskiej,
- 5) osoba zajmująca stanowisko do spraw PR w zakresie komunikacji, wizerunku i reputacji,
- 6) zewnętrzna obsługa prawna w zakresie obsługi prawnej,
- 7) wszyscy pracownicy Banku, w tym również pracownicy jednostek biznesowych w zakresie przestrzegania procedur wewnętrznych, standardów postępowania, dobrych praktyk bankowych oraz identyfikacji, kontroli i zgłaszania ryzyka w podległych obszarach.

7.2. Struktura i organizacja komórek zarządzania ryzykiem

W Banku system zarządzania ryzykiem zorganizowany jest w oparciu o model III linii obrony i funkcjonuje na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku,
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, na które składa się: identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola, monitorowanie oraz sprawozdawanie ryzyka,
 - b) działalność niezależnej komórki do spraw zgodności podległej bezpośrednio Prezesowi Zarządu,
- 3) na trzeci poziom składa się audyt wewnętrzny realizowany przez SSO SGB.

Funkcje zgodności i zadania tego obszaru realizuje w Banku Zespół Ryzyka Braku Zgodności, kierowany przez Doradcę Prezesa ds. Zgodności. Działania komórki ds. zgodności obejmują zadania drugiego poziomu systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

Zarząd w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, w tym za ustanowienie stałej i efektywnie działającej komórki ds. zgodności, organizację procesu zarządzania ryzykiem oraz nadzór nad jego funkcjonowaniem, projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem systemu zarządzania ryzykiem.

Rada Nadzorcza w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez Zarząd obowiązków dotyczących zapewnienia zgodności zarówno w ramach funkcji kontroli, jak i zarządzania ryzykiem braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani są do znajomości i przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania w zakresie, który dotyczy realizowanych przez nich obowiązków oraz do informowania komórki ds. zgodności o przypadkach naruszeń compliance.

7.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudno mierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić,
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane.

Obszar ryzyka braku zgodności objęty jest systemem raportowania dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej. W ramach systemu informacji zarządczej komórka ds. zgodności raportuje wyniki podejmowanych działań zapewnienia zgodności i szacowania ryzyka w okresach kwartalnych oraz raz w roku sporządzany jest raport z zarządzania ryzykiem braku zgodności, które przedkładane są Zarządowi Banku, Radzie Nadzorczej oraz Komitetowi Audytu. Rada Nadzorcza dokonuje oceny stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności.

8. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka kredytowego i koncentracji zaangażowań oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka kredytowego i koncentracji zaangażowań.

Bank posiada zestaw instrumentów wykorzystywanych do ograniczania ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji zaangażowań. Są to między innymi:

- 1) odpowiedni sposób postępowania przy ocenie zdolności kredytowej uzależniony od rodzaju klienta (wskaźniki charakteryzujące sytuację finansową podmiotu, stopniowanie ryzyka kredytowego, analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej na tle branż),
- 2) oprogramowanie wspomagające proces analizy kredytowej,
- 3) opiniowanie wszystkich transakcji kredytowych przed podjęciem decyzji kredytowej przez niezależną od pionu sprzedażowego komórkę,
- 4) ocena prawna transakcji w przypadku tych kredytobiorców, których zaangażowanie wraz z zaangażowaniem podmiotów powiązanych przekracza 10% kapitału uznanego,
- 5) zwiększone wymagania w zakresie udzielania kredytów zabezpieczonych hipotecznie dla klientów indywidualnych poprzez dostosowanie do warunków rynkowych poziomu parametrów determinujących posiadanie zdolności kredytowej,
- 6) zewnętrzna baza pozwalająca na weryfikację danych rejestrowych podmiotów podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego,
- 7) system kredytowy BIK klient indywidualny oraz BIK przedsiębiorca pozwalający na weryfikację wiarygodności kredytowej osób fizycznych oraz klienta instytucjonalnego, a także inne bazy zewnętrzne BIG SA, KRD, Rejestr bankowy służące do weryfikacji wiarygodności kredytobiorców,
- 8) prowadzenie monitoringu udzielonych ekspozycji (w tym monitoring SWO – sygnałów wczesnego ostrzegania) zgodnie z obowiązującymi w Banku regulacjami przez niezależną od sprzedaży komórkę,
- 9) przeprowadzanie kontroli wewnętrznej oraz realizacja zaleceń pokontrolnych oraz okresowe prezentowanie wyników kontroli Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej,
- 10) wnioskowanie przez niezależną od pionu sprzedażowego komórkę propozycji zmian klasyfikacji należności oraz zastosowania pomniejszych podstawy tworzenia rezerw na należności zagrożone,
- 11) ustanowiony system limitów odnoszących się do całego portfela kredytowego,
- 12) wsparcie Zarządu Banku w zarządzaniu ryzykiem przez Komitet Ryzyk Bankowych,
- 13) proces rejestracji transakcji w systemie operacyjnym został rozgraniczony na niezależne od siebie komórki,
- 14) proces miękkiej windykacji.

Bank podejmuje szereg działań, w celu weryfikacji i oceny jakości przyjmowanych zabezpieczeń oraz zapewnienia adekwatnej ich wartości w całym okresie trwania umowy. Dla poszczególnych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie badany jest wskaźnik LtV.

W zakresie pojedynczej ekspozycji kredytowej Bank monitoruje:

- 1) jakość i wartość przyjmowanych zabezpieczeń przed uruchomieniem kredytu,
- 2) jakość i wartość rynkową zabezpieczeń w trakcie trwania umowy kredytowej.

W odniesieniu do całego portfela ekspozycji kredytowych Bank monitoruje:

- 1) sytuację gospodarczą,
- 2) zmiany koniunktury, mogące mieć wpływ na wartość zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem zmian cen nieruchomości,

- 3) wskaźniki koncentracji z tytułu jednego rodzaju lub jednego dostawcy zabezpieczenia, wskaźnik koncentracji w poszczególne branże, dany produkt oraz rodzaj podmiotów zgodnie z Zasadami zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań,
- 4) wskaźniki jakości kredytów, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 5) efekty działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych,
- 6) przestrzeganie wewnętrznych regulacji przez pracowników kredytowych – w ramach sprawowania kontroli wewnętrznej,
- 7) przestrzeganie zasad w zakresie tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących oraz wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego,
- 8) wewnętrzne regulacje pod kątem ich zgodności z przepisami zewnętrznymi, zgodnie z Zasadami zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Zgodnie z obowiązującą w Banku „Instrukcją ustanawiania prawnych form zabezpieczeń wierzytelności”, jako zabezpieczenie spłaty udzielonych kredytów Bank przyjmuje następujące rodzaje zabezpieczeń:

- 1) weksel własny in blanco,
- 2) poręczenie wekslowe (awal),
- 3) poręczenie cywilne,
- 4) gwarancja bankowa,
- 5) przelew (cesja) wierzytelności,
- 6) przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- 7) zastaw rejestrowy,
- 8) kaucja,
- 9) blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- 10) hipoteka,
- 11) akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji.

Bank dokonuje wyceny zabezpieczeń w oparciu o następującą dokumentację:

- 1) wyceny nieruchomości i środków trwałych sporządzone przez uprawnionych rzeczoznawców,
- 2) wartości pochodzące z bilansu przedsiębiorstwa – wartość księgowa środków trwałych, syntetyczne wartości z kont (np. poziomu zapasów),
- 3) inwentury stanu i struktury zapasów,
- 4) oceny stopnia zużycia, notatki służbowe sporządzone podczas wizyt u Klienta,
- 5) dane z bazy nieruchomości PONT – INFO, Systemu Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomości AMRON, Systemu Cenatorium,
- 6) dokumentacja projektowa, kosztorys,
- 7) umowa kupna/sprzedaży, akt notarialny, faktury VAT, rachunki,
- 8) wartość przedmiotu z polisy ubezpieczenia,
- 9) oświadczenia majątkowe (zwłaszcza, gdy zabezpieczeniem jest weksel),
- 10) ceny występujące w obrocie lub statystyce itp.,
- 11) zaświadczenia o wartości sald i wpływów na rachunkach bankowych Klienta,
- 12) oświadczenia płatników wierzytelności objętych przelewem wierzytelności na Bank.

Materiałami potwierdzającymi prawidłowość ustanowienia zabezpieczeń pod względem formalno – prawnym są np.:

- 1) odpisy z ksiąg wieczystych lub w przypadku braku aktualnego odpisu weryfikacja prawidłowości ustanowionego zabezpieczenia hipotecznego na stronie ministerstwa www.ms.gov.pl,
- 2) postanowienia sądu o ustanowieniu zastawu rejestrowego, a w przypadku zastawu rejestrowego na pojeździe mechanicznym również wpis do dowodu rejestracyjnego,
- 3) potwierdzenia dokonanej cesji,
- 4) w przypadku przewłaszczenia pojazdów podlegających rejestracji – wpis w dowodzie rejestracyjnym jako współwłaściciela Banku,
- 5) w przypadku zastawu zawiadomienia o dokonaniu zastawu,
- 6) w przypadku przewłaszczenia środków obrotowych inwentury potwierdzające stan zapasów,
- 7) potwierdzenie płatnika wierzytelności w przypadku umów przelewu wierzytelności, itp.

Podjęcie decyzji o zaangażowaniu kredytowym uwarunkowane jest uzyskaniem pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Przy wyznaczaniu akceptowalnego poziomu ryzyka Bank przyjmuje zabezpieczenie biorąc pod uwagę:

- 1) płynność i wartość rynkową danego zabezpieczenia oraz długoterminową stabilność wartości, które podlega każdorazowo weryfikacji co do swojej wartości,
- 2) wpływ na poziom tworzonych rezerw oraz odpisów aktualizujących,
- 3) możliwość zmniejszania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego,
- 4) okres na jaki zawarta jest umowa,
- 5) walutę ekspozycji,
- 6) rodzaj nieruchomości,
- 7) sposób oprocentowania,
- 8) formę własności oraz wartość pozostałych zabezpieczeń,
- 9) pozostałe czynniki determinujące ocenę klienta.

Bank ma również możliwość pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków wraz z kolejnymi zmianami. Bank przyjmuje zabezpieczenia pomniejszające podstawę tworzenia rezerw zgodnie z zasadami przyjętymi w „Zasadach dokonywania klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia rezerw celowych na ryzyko kredytowe w ESBANKU Banku Spółdzielczym”.

9. Pozostałe ujawniane informacje z zakresu systemu zarządzania Bankiem

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Zarząd Banku działał w składzie trzyosobowym, co jest zgodne z zapisami Statutu Banku. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu i dwóch Wiceprezesów.

Zgodnie ze Statutem Banku Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza Banku w głosowaniu tajnym, przy czym powołanie Prezesa Zarządu następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe. Z wnioskiem o wydanie takiej zgody występuje do Komisji Rada Nadzorcza Banku. Pozostałych Członków Zarządu powołuje Rada na wniosek Prezesa Zarządu. Statut Banku formułuje wymóg, aby co najmniej dwóch Członków Zarządu, w tym Prezes, posiadało kwalifikacje i doświadczenie zawodowe dające rękojmię prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych oraz pozostawać z Bankiem w stosunku pracy związanym z pełnioną funkcją.

W Banku funkcjonuje Polityka oceny odpowiedności kandydatów na Członków Zarządu, która określa zasady dokonywania ich oceny. Ocena, którą przeprowadza Rada Nadzorcza Banku, ma charakter zarówno indywidualny (w odniesieniu do każdego Członka Zarządu) jak i kolegialny (Zarząd jako organ). Istotą oceny jest stwierdzenie, czy Zarząd Banku daje rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych oraz posiada wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem, a także czy reputacja osobista Członków Zarządu nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Ocena Zarządu dzieli się na ocenę następczą i ocenę uprzednią. Ocena następcza następuje cyklicznie co dwa lata i dotyczy zarówno poszczególnych Członków Zarządu jak i Zarządu jako organu kolegialnego. Jej zadaniem jest potwierdzenie oceny uprzedniej lub oceny dokonywanej w poprzednich latach sprawozdawczych. Ocena uprzednia następuje zawsze przed powołaniem nowego Członka Zarządu i jest przeprowadzana odrębnie wobec kandydata na Prezesa Zarządu oraz wobec kandydata na pozostałego Członka Zarządu. W przypadku kandydata na Prezesa Zarządu ocena następuje przed podjęciem przez Radę Nadzorczą uchwały wskazującej kandydata i przesłaniem wniosku do Komisji Nadzoru Finansowego o zgodę na powołanie danej osoby. W przypadku kandydata na stanowisko pozostałego Członka Zarządu ocena następuje po zgłoszeniu kandydatury przez Prezesa Zarządu. Ponadto ocenę przeprowadza się również, gdy kompetencje lub wymogi dotyczące reputacji Członka Zarządu/kandydata na Członka Zarządu ulegną zmianie albo zaistnieją fakty lub okoliczności mogące powodować wystąpienie ryzyka utraty reputacji przez Bank na skutek utraty dobrej reputacji osobistej przez Członka Zarządu. Ocena może mieć wynik negatywny, pozytywny lub pozytywny warunkowy. O wynikach oceny Rada Nadzorcza informuje Zebranie Przedstawicieli Banku w swoim sprawozdaniu. O negatywnej ocenie Członka Zarządu i Zarządu jako organu kolegialnego Bank informuje Komisję Nadzoru Finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Rada Nadzorcza Banku działała w składzie dziewięcioosobowym, co jest zgodne z zapisami Statutu Banku. W skład Rady Nadzorczej wchodzi: Przewodniczący, Zastępca Przewodniczącego, Sekretarz oraz Członkowie.

Zgodnie ze Statutem Banku Członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Zebranie Przedstawicieli Banku w głosowaniu tajnym spośród nieograniczonej liczby kandydatów.

W Banku funkcjonuje Polityka oceny odpowiedniości kandydatów na Członków Rady Nadzorczej, Członków Rady Nadzorczej i Rady Nadzorczej, która określa zasady dokonywania oceny Członków Rady Nadzorczej.

Ocena, którą przeprowadza Zebranie Przedstawicieli Banku, ma charakter zarówno indywidualny (w odniesieniu do każdego Członka Rady Nadzorczej) jak i kolegialny (Rada Nadzorcza jako organ). Istotą oceny jest stwierdzenie, czy Członkowie Rady Nadzorczej są w stanie w sposób konstruktywny kwestionować podejmowane przez Zarząd Banku decyzje oraz sprawować skuteczny nadzór, a także czy reputacja osobista Członków Rady Nadzorczej nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku. Ocena Rady Nadzorczej dzieli się na ocenę następczą i ocenę uprzednią. Ocena następcza następuje cyklicznie co dwa lata i dotyczy zarówno poszczególnych Członków Rady Nadzorczej jak i Rady Nadzorczej jako organu kolegiального. Jej zadaniem jest potwierdzenie oceny uprzedniej lub oceny dokonywanej w poprzednich latach sprawozdawczych. Ocena uprzednia następuje zawsze przed powołaniem nowych Członków Rady Nadzorczej i jest przeprowadzana odrębnie dla każdego kandydata. Ocena może mieć wynik negatywny lub pozytywny. O negatywnej ocenie Rady Nadzorczej jako organu kolegiального Bank informuje Komisję Nadzoru Finansowego.

Zarząd i Rada Nadzorcza spełniają wymogi określone w art. 22aa ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. w Banku funkcjonowały trzy komitety zajmujące się ryzykiem:

- 1) Komitet Ryzyk Bankowych,
- 2) Komitet Ryzyka Operacyjnego,
- 3) Komitet Audytu,

Zadaniem Komitetu Ryzyk Bankowych jest wspieranie Zarządu Banku w zarządzaniu ryzykiem:

- 1) kredytowym,
- 2) koncentracji zaangażowań,
- 3) płynności,
- 4) stopy procentowej,
- 5) dewizowym (kursu walutowego).

Komitet Ryzyk Bankowych jest ciałem wspomagającym zarządzanie w zakresie efektywnego kształtowania struktury ilościowej i jakościowej aktywów i pasywów w celu optymalizacji dochodu przy jednoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa Banku, uwzględniającym również powstające problemy z dziedziny zarządzania ryzykiem walutowym Banku, a w szczególności:

- 1) prowadzi analizę aktywów i pasywów Banku,
- 2) prowadzi analizę rachunków zysków i strat,
- 3) ocenia ryzyko: kredytowe (w tym ryzyko portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz ryzyko portfela detalicznych ekspozycji kredytowych) i koncentracji zaangażowań, depozytowe, płynności, stopy procentowej, walutowe,
- 4) ocenia funkcjonowanie dotychczasowych i nowych projektów inwestycji kapitałowych Banku,
- 5) analizuje podstawowe wskaźniki ekonomiczne Banku,
- 6) nadzoruje działania w zakresie utrzymania płynności walutowej i pozycji walutowej Banku,
- 7) ocenia prognozy kształtowania się stóp procentowych,
- 8) określa istotne ryzyka dla nowych produktów i opiniuje proces wdrażania nowych produktów.

Komitet składa się z Przewodniczącego i Członków. Skład osobowy Komitetu ustalany jest w drodze uchwały Zarządu Banku. W 2019 roku odbyło się 18 posiedzeń Komitetu.

Zadaniem Komitetu Ryzyka Operacyjnego jest wspieranie Zarządu Banku w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym. Komitet Ryzyka Operacyjnego jest ciałem wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym rozumianym jako optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne.

Komitet Ryzyka Operacyjnego:

- 1) opiniuje ryzyko operacyjne dla nowych produktów oraz opiniuje proces wdrażania nowych produktów,
- 2) opiniuje analizy i raporty z zakresu monitorowania umów outsourcingowych,
- 3) nadzoruje i monitoruje współpracę obszaru biznesowego, technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego.

Komitet składa się z Przewodniczącego i Członków. Skład osobowy Komitetu ustalany jest w drodze uchwały Zarządu Banku. W 2019 roku odbyło się 12 posiedzeń Komitetu.

Do zadań Komitetu Audytu należy:

- 1) monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, wykonywania czynności rewizji finansowej,
- 2) kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej,
- 3) informowanie Rady Nadzorczej o wynikach badania,
- 4) dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta,
- 5) opracowywanie regulacji związanych z wyborem firmy audytorskiej,
- 6) przedkładanie rekomendacji dot. wyboru firmy audytorskiej,
- 7) przedkładanie zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej w Banku.

Komitet składa się z Przewodniczącego i Członków. Skład osobowy Komitetu ustalany jest w drodze uchwały Rady Nadzorczej Banku. W 2019 roku odbyło się 9 posiedzeń Komitetu.

Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej został omówiony w podrozdziałach „Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka oraz obciążenie ryzykiem” w obrębie poszczególnych rodzajów ryzyk.

III. INFORMACJE DOTYCZĄCE FUNDUSZY WŁASNYCH

Według stanu na 31.12.2019r. Bank prezentował fundusze własne zgodnie z Ustawą Prawo bankowe oraz Rozporządzeniem CRR.

1. Wartość poszczególnych składników funduszy własnych

Struktura funduszy własnych na dzień 31.12.2019r. została przedstawiona w poniższej tabeli.

	Pozycja	Kwota w PLN
1.	Fundusze własne	65 348 475,46
1.1	Kapitał Tier I	53 005 375,79
1.1.1	Kapitał podstawowy Tier I	51 505 375,79
1.1.1.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał dodatkowy Tier I	6 348 988,59
1.1.1.1.1	1.1.1.1.1 Opłacone instrumenty kapitałowe	0,00
1.1.1.1.2*	1.1.1.1.2* Pozycja uzupełniająca: Nieuznane instrumenty kapitałowe	0,00
1.1.1.1.3	1.1.1.1.3 Ażio	0,00
1.1.1.1.4	1.1.1.1.4 (-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	0,00
1.1.1.1.4.1	1.1.1.1.4.1 (-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	0,00
1.1.1.1.4.2	1.1.1.1.4.2 (-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	0,00
1.1.1.1.4.3	1.1.1.1.4.3 (-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I	0,00
1.1.1.1.5	1.1.1.1.5 (-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale podstawowym Tier I	0,00
1.1.1.2	1.1.1.2 Zyski zatrzymane	0,00
1.1.1.2.1	1.1.1.2.1 Zyski zatrzymane w poprzednich latach	0,00
1.1.1.2.2	1.1.1.2.2 Uznany zysk lub uznana strata	0,00
1.1.1.2.2.1	1.1.1.2.2.1 Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	0,00
1.1.1.2.2.2	1.1.1.2.2.2 (-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	0,00
1.1.1.3	1.1.1.3 Skumulowane inne całkowite dochody	2 904 802,69
1.1.1.4	1.1.1.4 Kapitał rezerwowy	42 405 093,33
1.1.1.5	1.1.1.5 Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	700 000,00

1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	0,00
1.1.1.7	Udział mniejszości uznany w kapitale podstawowym Tier I	0,00
1.1.1.8	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowych udziałów mniejszości	0,00
1.1.1.9	Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	0,00
1.1.1.9.1	(-) Zwiększenia kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych	0,00
1.1.1.9.2	Rezerwa z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	0,00
1.1.1.9.3	Skumulowane zyski i straty spowodowane zmianami własnego ryzyka kredytowego w zakresie zobowiązań wycenionych według wartości godziwej	0,00
1.1.1.9.4	Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z zobowiązaniami będącymi instrumentami pochodnymi	0,00
1.1.1.9.5	(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-7 838,33
1.1.1.10	(-) Wartość firmy	0,00
1.1.1.10.1	(-) Wartość firmy rozliczana jako wartości niematerialne i prawne	0,00
1.1.1.10.2	(-) Wartość firmy uwzględniona w wycenie znacznych inwestycji	0,00
1.1.1.10.3	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z wartością firmy	0,00
1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-845 670,49
1.1.1.11.1	(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych i prawnych	-845 670,49
1.1.1.11.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi wartościami niematerialnymi i prawnymi	0,00
1.1.1.12	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych po odliczeniu powiązanych rezerw z tytułu podatku dochodowego	0,00
1.1.1.13	(-) Niedobór korekt z tytułu ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	0,00
1.1.1.14	(-) Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	0,00
1.1.1.14.1	(-) Kwota brutto aktywów funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	0,00
1.1.1.14.2	Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z aktywami funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	0,00
1.1.1.14.3	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami, z których instytucja może korzystać w sposób nieograniczony	0,00
1.1.1.15	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I	0,00
1.1.1.16	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał dodatkowy Tier I	0,00
1.1.1.17	(-) Znaczące pakiety akcji poza sektorem finansowym, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0,00
1.1.1.18	(-) Pozycje sekurytyzacyjne, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0,00
1.1.1.19	(-) Dostawy z późniejszym terminem rozliczenia, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0,00
1.1.1.20	(-) Pozycje w koszyku, w odniesieniu do których instytucja nie może określić wagi ryzyka przy zastosowaniu metody IRB oraz które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0,00
1.1.1.21	(-) Ekspozycje kapitałowe przy zastosowaniu metody modeli wewnętrznych, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0,00
1.1.1.22	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	0,00
1.1.1.23	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	0,00
1.1.1.24	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	0,00
1.1.1.25	(-) Kwota przekraczająca próg 17,65 %	0,00
1.1.1.26	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	0,00
1.1.1.27	Dodatkowe odliczenia od kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	0,00
1.1.1.28	Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	0,00
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	1 500 000,00
1.1.2.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał dodatkowy Tier I	0,00
1.1.2.1.1	Opłacone instrumenty kapitałowe	0,00
1.1.2.1.2 (*)	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe	0,00
1.1.2.1.3	1.1.2.1.3 Ażio	0,00

1.1.2.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale dodatkowym Tier I	0,00
1.1.2.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	0,00
1.1.2.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	0,00
1.1.2.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym Tier I	0,00
1.1.2.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale dodatkowym Tier I	0,00
1.1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	1 500 000,00
1.1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne uznawane w kapitale dodatkowym Tier I	0,00
1.1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego uznania instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale dodatkowym Tier I	0,00
1.1.2.5	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I	0,00
1.1.2.6	(-) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	0,00
1.1.2.7	(-) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	0,00
1.1.2.8	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II	0,00
1.1.2.9	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale dodatkowym Tier I	0,00
1.1.2.10	Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał dodatkowy Tier I (odliczenie w kapitale podstawowym Tier I)	0,00
1.1.2.11	Dodatkowe odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	0,00
1.1.2.12	Elementy kapitału dodatkowego Tier I lub odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I – inne	0,00
1.2	KAPITAŁ TIER II	12 343 099,67
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	3 593 099,67
1.2.1.1	Oplacone instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	0,00
1.2.1.2 (*)	Pozycja uzupełniająca: nieuznane instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	0,00
1.2.1.3	Ażio	0,00
1.2.1.4	(-) Instrumenty własne w kapitale Tier II	0,00
1.2.1.4.1	(-) Bezpośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	0,00
1.2.1.4.2	(-) Pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	0,00
1.2.1.4.3	(-) Syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II	0,00
1.2.1.5	(-) Faktyczne lub warunkowe zobowiązania do zakupu instrumentów własnych w kapitale Tier II	0,00
1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier II oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych	8 500 000,00
1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne uznawane w kapitale Tier II	0,00
1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego uznania instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale Tier II	0,00
1.2.5	Nadwyżka rezerw ponad oczekiwane uznane straty według metody IRB	0,00
1.2.6	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	250 000,00
1.2.7	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale Tier II	0,00
1.2.8	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	0,00
1.2.9	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	0,00
1.2.10	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier II	0,00
1.2.11	Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II (odliczenie w kapitale dodatkowym Tier I)	0,00
1.2.12	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału Tier II zgodnie z art. 3 CRR	0,00
1.2.13	Elementy kapitału Tier II lub odliczenia od kapitału Tier II – inne	0,00

Dodatkowy opis podstawowych składników funduszy własnych przedstawionych w powyższej tabeli przedstawiono poniżej.

Pozycja 1.1.1.1 – Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał dodatkowy Tier I - W związku z umieszczeniem przez EBA funduszu udziałowego na liście instrumentów spełniających kryteria dla funduszy CET I oraz odzwierciedleniem przepisu art. 10c ustawy o funkcjonowaniu banków

spółdzielczych w statucie banku, udziały klientów banku stały się w pełni zgodne z przepisami rozporządzenia CRR i tym samym mogą być zaliczone do funduszy CET I.

Pozycja 1.1.1.3 - Skumulowane inne całkowite dochody – fundusz z aktualizacji wyceny (wg wartości godziwej) dotyczącej:

- aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży w kwocie netto tj. po uwzględnieniu podatku odroczonego. Wycena dotyczy jednostek uczestnictwa TFI na kwotę 2 017 089,22 zł oraz certyfikatów inwestycyjnych na kwotę 4 252 557,60 zł,
- udziałów w spółce wniesionych w formie aportu.

Pozycja 1.1.1.4 - Kapitał rezerwowy – powstały w wyniku podziału zysków wypracowanych przez Bank z poprzednich okresów, utworzony na mocy corocznych uchwał Walnego Zgromadzenia Przedstawicieli w sprawie podziału zysków.

Pozycja 1.1.1.5 - Fundusze ogólnego ryzyka bankowego - jest to Fundusz tworzony z odpisów z rocznego zysku netto lat ubiegłych z przeznaczeniem na nie zidentyfikowane ryzyka działalności bankowej, utworzony na podstawie art. 130 Prawo bankowe.

Pozycja 1.1.1.9.5 – Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny – kwota w wysokości 0,1% aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Wycena dotyczy jednostek uczestnictwa TFI na kwotę 2 057 668,67 zł oraz certyfikatów inwestycyjnych na kwotę 5 780 656,80 zł.

Pozycja 1.1.1.11 - Inne wartości niematerialne i prawne – 100% bilansowej wartości niematerialnych i prawnych zgodnie z art. 36 ust. 1 lit b. CRR.

Pozycja 1.1.2.2 - Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych – wartość obligacji wyemitowanych przez Bank podlegających zasadzie praw nabytych 5 000 000,00 zł, które zgodnie z decyzją KNF Bank zalicza do kapitału dodatkowego Tier I, amortyzowana wskaźnikiem amortyzacji 20% za rok 2014, oraz wskaźnikiem amortyzacji 10% za rok 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019 zgodnie z art. 484-487. Część amortyzowana 3 500 000,00 zł (patrz wyjaśnienia do pozycji 1.2.2). Ponadto niezależnie od stosowania zasady amortyzowania kwot obligacji, o których mowa powyżej, Bank stosuje amortyzację tych instrumentów za względu na termin wymagalności.

Pozycja 1.2.1 - Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako Kapitał Tier II - na kwotę składają się pożyczka podporządkowana w kwocie 4 500 000,00 zł pomniejszona zgodnie z art. 64 CRR o kwotę amortyzacji 906 900,33 zł.

Pozycja 1.2.2 - Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier II oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych – na wartość składają obligacje zaliczane na zasadzie zobowiązań podporządkowanych w kwocie 5 000 000,00 zł do funduszy własnych na podstawie zgody KNF oraz amortyzowana część obligacji w kwocie 3 500 000,00 zł, o których mowa w wyjaśnieniach do pozycji 1.1.2.2.

Pozycja 1.2.6 - Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej – wartość utworzonej w Banku rezerwy na ryzyko ogólne pomniejszone o wartość rezerw wykorzystanych w wysokości 250 000,00 zł.

2. Informacje w zakresie uzgodnienia pozycji funduszy własnych w odniesieniu do zbadanego sprawozdania finansowego

Uzgodnienie pozycji funduszy własnych oraz kapitałów własnych w zbadanym sprawozdaniu finansowym zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Nazwa pozycji	Pozycja sprawozdania finansowego	Wartość w sprawozdaniu finansowym	Pozycja w Tabeli dotyczącej struktury funduszy własnych (punkt 1 niniejszego rozdziału)
Skumulowane inne całkowite dochody	Pasywa pozycja XVI	2 904 802,69	1.1.1.3

Kapitał rezerwowý	Pasywa pozycja XIII	42 405 093,33	1.1.1.4
Fundusze ogólne go ryzyka bankowego	Pasywa pozycja XV	700 000,00	1.1.1.5
(-) Inne wartości niematerialne i prawne	Aktywa pozycja XIII	-845 670,49	1.1.1.11
Fundusz udziałowy	Pasywa pozycja XII minus pozycja XVII	6 348 988,59	1.1.1.6
Zobowiązania podporządkowane	Pasywa pozycja XI	4 500 000,00	1.2.2
Obligacje długoterminowe	Pasywa pozycja VI	10 000 000,00	1.1.2.2; 1.2.2
Rezerwa na ryzyko ogólne	Informacja dodatkowa str. 12	500 000,00	1.2.6
Razem pozycje funduszy własnych wykazane w zbadanym sprawozdaniu finansowym		66 513 214,12	
Uzgodnienie o korekty i pomniejszenia pozycji wynikających ze sprawozdania finansowego			
Wartość amortyzacji dziennej zobowiązań podporządkowanych (pożyczek oraz obligacji na zasadzie zobowiązania podporządkowanego), która nie jest zaliczona do funduszy własnych na podstawie art. 64 CRR.		-906 900,33	1.2.1
Wartość wykorzystanych rezerw na ryzyko ogólne		-250 000,00	1.2.6
(-) Korekta wartości z tytułu wymogów ostrożnej wyceny		-7 838,33	1.1.1.9.5
Razem fundusze własne		65 348 475,46	

3. Opis głównych cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, pozycjach dodatkowych kapitału podstawowego Tier I, kapitale Tier II emitowanych przez Bank

Informacje dotyczące głównych cech instrumentów kapitałowych emitowanych przez Bank i zaliczonych do funduszy własnych została przedstawiona w poniższej tabeli.

Główne cechy instrumentów kapitałowych (1)		Obligacje ESB0725	Obligacje ESB
1	Emitent	ESBANK Bank Spółdzielczy	ESBANK Bank Spółdzielczy
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	PL0000100517	Nie dotyczy
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Polskie	Polskie
	Ujmowanie w kapitale regulacyjnym		
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał dodatkowy Tier I (50% pomniejszone o amortyzację ze względu na termin wymagalności) Kapitał Tier II (50% pomniejszone o amortyzację ze względu na termin wymagalności)	Kapitał Tier II
5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
6	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-)skonsolidowanym	Na poziomie jednostkowym	Na poziomie jednostkowym
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Obligacje długoterminowe	Obligacje długoterminowe
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	5 mln zł (z tego 1 500 tys. zł w kapitale podstawowym Tier I; 3 500 tys. zł w Tier II)	5 mln zł w kapitale Tier II
9	Wartość nominalna instrumentu	5 000 000,00 zł	5 000 000,00zł
9a	Cena emisyjna	1 000,00 zł	1 000,00 zł
9b	Cena wykupu	1 000,00 zł	1 000,00 zł
10	Klasyfikacja księgową	Zobowiązanie-opcja wyceny według wartości godziwej	Zobowiązanie-opcja wyceny według wartości godziwej
11	Pierwotna data emisji	16-07-2010	30-11-2011

12	Wieczyste czy terminowe	terminowe	terminowe
13	Pierwotny termin zapadalności	16-07-2025	30-11-2026
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Tak	Tak
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	W przypadku braku zgody KNF na zaliczenie obligacji do funduszy własnych istniała opcja wykupu do 16-07-2011r.	W przypadku braku zgody KNF na zaliczenie obligacji do funduszy własnych istniała opcja wykupu do 31-05-2012r. Dodatkowo istnieje możliwość za zgodą KNF przedterminowego wykupu do 20% wartości początkowej każdego roku po upływie 10 lat od daty emisji.
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy Kupony / dywidendy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Stopa zmienna	Stopa zmienna
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	Obligacje oprocentowane wg stawki WIBOR plus marża	Obligacje oprocentowane wg stawki WIBOR plus marża
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Tak	Tak
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	Częściowo uznaniowe	Częściowo uznaniowe
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	Obowiązkowe	Obowiązkowe
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie	Nie
22	Nieskumulowane czy skumulowane	Nieskumulowane	Nieskumulowane
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienne	Niezamienne
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	W przypadku ogłoszenia upadłości emitenta lub jego likwidacji roszczenia obligatariuszy zaspakajane są w ostatniej kolejności, w tym środki pieniężne	W przypadku ogłoszenia upadłości emitenta lub jego likwidacji roszczenia obligatariuszy zaspakajane są w ostatniej kolejności, w tym środki pieniężne

		podlegające zwrotowi w ostatniej kolejności.	podlegające zwrotowi w ostatniej kolejności.
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie dotyczy	Nie dotyczy
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
1) Bank wpisuje "nie dotyczy", jeżeli dane pytanie nie ma zastosowania			

4. Informacje na temat charakteru i kwot określonych pozycji funduszy własnych

Zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem CRR poniżej przedstawiono informacje na temat funduszy własnych. Dla zachowania przejrzystości i czytelności dokumentu zakres ujawnień ograniczono do pozycji niezerowych przy zachowaniu numeracji określonej w Załączniku VI w/w Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE)– Wzór do celów ujawniania informacji na temat funduszy własnych w okresie przejściowym.

Ujawnienia informacji na temat funduszy własnych w okresie przejściowym zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		(A) Kwota w dniu ujawnienia	(B) Odniesienie do art. rozporządzenia (UE) nr 575/2013	(C) Kwoty ujęte przed przyjęciem rozporządzenia (UE) nr 575/2013 lub kwota rezydualna określona w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013
1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał dodatkowy Tier I	6 348 988,59	art. 26 ust. 1 lit. a)	0,00
2	Zyski zatrzymane	0,00	art. 26 ust. 1 lit. c)	0,00
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	45 309 896,02	art. 26 ust. 1	0,00
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	700 000,00	art. 26 ust. 1 lit. f)	0,00
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, i powiązane aż do emisyjne przeznaczane do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	0,00	art. 486 ust. 2	0,00
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 roku.	0,00	art. 483 ust. 2	0,00
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)	0,00	art. 84, 479, 480	0,00
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend	0,00	art. 26 ust. 2	0,00
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	52 358 884,61		0,00
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne				

8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-845 670,49	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37, art. 472 ust. 4	0,00
9	Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-7 838,33	art. 34 i 105	0,00
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-853 508,82		0,00
29	Kapitał podstawowy Tier I	51 505 375,79		0,00
Kapitał dodatkowy Tier I: instrumenty				
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	1 500 000,00	art. 486 ust. 3	0,00
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	1 500 000,00		0,00
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy				
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne	3 593 099,67	art. 62, 63, 64	0,00
47	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5, i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	8 500 000,00	art. 486 ust. 4	0,00
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	500 000,00	art. 62 lit. c) i d)	0,00
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	12 593 099,67		0,00
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne				
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	-250 000,00		0,00
58	Kapitał Tier II	12 343 099,67		0,00
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	65 348 475,46		0,00
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	351 560 544,36		0,00
Współczynniki i bufony kapitałowe				
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	12,72	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465	
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,09	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465	
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,14	art. 92 ust. 2 lit. c)	

IV. WYMOGI KAPITAŁOWE

Proces oceny adekwatności kapitałowej ma na celu zapewnienie utrzymania kapitału Banku na poziomie dostosowanym do ryzyka jakie Bank ponosi w swojej działalności. Proces stanowi część systemu zarządzania Bankiem oraz podejmowania decyzji o charakterze zarządczym, z uwzględnieniem strategii Banku oraz strategii zarządzania i planowania kapitałowego.

Szczegółowy sposób wyliczania regulacyjnych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych ryzyk regulują obowiązujące w Banku właściwe procedury. Proces szacowania kapitału wewnętrznego opiera się na wynikach oceny ryzyka uwzględniających czynniki ilościowe i jakościowe.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy z tytułu:

- 1) ryzyka kredytowego – z zastosowaniem metody standardowej,
- 2) ryzyka rynkowego – z zastosowaniem metody podstawowej,
- 3) ryzyka operacyjnego – z zastosowaniem metody podstawowego wskaźnika.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza kapitał wewnętrzny na te ryzyka.

W ramach procesu oceny adekwatności kapitałowej, Bank dokonuje oceny wszystkich rodzajów ryzyka bankowego, zidentyfikowanych w rocznym procesie przeglądu listy ryzyk istotnych. Przegląd ten polega na identyfikacji wszystkich ryzyk występujących w działalności Banku ich analizie oraz określeniu ich istotności według kryterium jakościowego oraz ilościowego. Według kryterium jakościowego, Bank uznaje te rodzaje ryzyka, które są objęte wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego, ponadto rodzaje ryzyka wymienione w dyrektywie CRD IV z zastrzeżeniem, że Bank je identyfikuje w swej działalności. Według kryterium ilościowego, Bank zalicza inne zidentyfikowane rodzaje ryzyka, niewymienione według kryterium jakościowego jako ryzyka istotne a mogące potencjalnie wpłynąć na sytuację Banku w kategoriach ekonomicznych.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego. W procesie oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP), Bank identyfikuje także tzw. ryzyka trudno mierzalne – dla których trudno jest zbudować ilościowe lub jakościowe miary, oddające w sposób prawidłowy poziom danego ryzyka. Spośród istotnych rodzajów ryzyka, do kategorii trudno mierzalnych Bank zalicza ryzyko braku zgodności.

Bank zgodnie z wyznaczonymi celami kapitałowymi, przyjmuje minimalną wartość wewnętrznego współczynnika kapitałowego na poziomie 10%, tym samym kapitał wewnętrzny może stanowić maksymalnie 80% funduszy własnych.

Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka. Do ryzyk istotnych w swojej działalności Bank zalicza następujące ryzyka:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko operacyjne, w tym ryzyko modeli,
- 3) ryzyko walutowe,
- 4) ryzyko koncentracji zaangażowań,
- 5) ryzyko płynności,
- 6) ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym,
- 7) ryzyko kapitałowe,
- 8) ryzyko braku zgodności.

W procesie oceny adekwatności kapitałowej Banku udział biorą:

- 1) Rada Nadzorcza Banku – zatwierdza procedury wewnętrzne Banku dotyczące procesu zarządzania i planowania kapitałowego, w tym szacowania kapitału wewnętrznego, sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania decyzji ze strategią zarządzania kapitałem i planowania kapitałowego oraz ocenia czy działania Zarządu w zakresie zarządzania kapitałowego są skuteczne i zgodne z polityką Rady,
- 2) Zarząd Banku – odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego. Ponadto wprowadza podział realizowanych w Banku zadań w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym, przekazuje Radzie Nadzorczej Banku okresową informację na temat wielkości funduszy własnych oraz wielkości wymogów kapitałowych przypadających na istotne rodzaje ryzyka oraz podejmuje czynności mające na celu zapewnienie zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, w tym zapewnienie odpowiedniej wielkości funduszy własnych do skali działania Banku i ponoszonego ryzyka,
- 3) Komitet Ryzyk Bankowych – monitoruje i analizuje poziom współczynników kapitałowych oraz wydaje rekomendacje Zarządowi Banku w zakresie adekwatności kapitałowej,
- 4) Wydział Księgowości i Finansów – wykonuje zadania związane z pomiarem oraz monitorowaniem ryzyk w Banku, w tym w szczególności ocenę adekwatności kapitałowej Banku,

- 5) Jednostki i komórki organizacyjne Banku – poprzez realizację celów zawartych w przyjętych przez Zarząd Banku procedurach zarządzania poszczególnymi ryzykami oraz zgodnie z przyjętym „Regulaminem organizacyjnym ESBANKU Banku Spółdzielczego”.

W zakresie ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę standardową do kalkulacji kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR).

Wartość poszczególnych kwot aktywów i udzielonych zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem pomnożonych przez 8% w podziale na klasy ekspozycji na datę 31 grudnia 2019 roku przedstawia zestawienie poniżej.

Lp.	Wyszczególnienie klasa ekspozycji	Kwota [zł]
1	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	170 857,40
2	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	310 714,18
3	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	37 678,14
4	ekspozycje wobec instytucji	0,00
5	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	3 075 841,03
6	ekspozycje detaliczne	1 739 787,25
7	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	16 756 554,22
8	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 286 840,98
9	ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	693 678,82
10	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	164 613,49
11	ekspozycje kapitałowe	940 656,00
12	inne pozycje	1 947 622,04
RAZEM		28 124 843,55

W strukturze wymogu kapitałowego dla ekspozycji kredytowych dominujący udział mają ekspozycje zaliczane do klasy ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach oraz ekspozycje wobec przedsiębiorstw. Udział wymogów kapitałowych obliczonych dla ww. klas na koniec 2019 roku stanowił odpowiednio 60% oraz 11% całkowitego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

W zakresie ryzyka operacyjnego Bank stosuje metodę podstawowego wskaźnika, zgodnie z zasadami określonymi art. 315 CRR. Poniżej zaprezentowano szczegółowe wyliczenie wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego dla roku 2019.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
• Przychody z tytułu odsetek	25 573 440,17	26 681 395,53	26 239 721,22
• Koszty z tytułu odsetek	-6 137 507,36	-5 808 838,32	-5 791 518,35
• Przychody z tytułu prowizji	5 893 637,53	5 294 149,11	5 386 861,51
• Koszty z tytułu prowizji	-261 345,66	-209 553,42	-194 666,31
• Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu	104 801,69	0,00	0,00
• Wynik operacji finansowych	1 963 966,43	-480 900,00	-479 450,00
• Wynik z pozycji wymiany	208 290,23	184 760,62	145 364,78
• Pozostałe przychody odsetkowe	2 829 345,01	1 799 601,68	2 255 266,11
• Wynik z tytułu odsetek	19 435 932,81	20 872 557,21	20 448 202,87
• Wynik pozaodsetkowy	10 738 695,23	6 588 057,99	7 113 376,09
• Wynik do ustalenia wymogu kapitałowego	30 174 628,04	27 460 615,20	27 561 578,96
Średnia z trzech lat	28 398 940,73		
WYMÓG KAPITAŁOWY	4 259 841,11		

Poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku, został zaprezentowany w zestawieniu poniżej.

Wyszczególnienie	Kwota [zł]
Ryzyko kredytowe	28 124 843,55
Ryzyko rynkowe	
Ryzyko operacyjne	4 259 841,11
Pozostałe wymogi	
Łączny wymóg regulacyjny	32 384 684,66
Weryfikacja wymogu kapitałowego z tyt. ryzyka kredytowego	1 736 543,93
Ryzyko koncentracji zaangażowań	
Ryzyko stopy procentowej	520 438,12
Ryzyko płynności	
Ryzyko wyniku finansowego	
Ryzyko kapitałowe	
Pozostałe ryzyka	
Łączna wartość wewnętrznych wymogów kapitałowych	2 256 982,05
Sumaryczny wewnętrzny wymóg kapitałowy	35 119 600,27
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	12,72
Współczynnik kapitału Tier I	13,09
Łączny współczynnik kapitałowy [%]	16,14
Łączny wewnętrzny współczynnik kapitałowy [%]	15,52

Bufory antycykliczne

Z dniem 1 stycznia 2016 r. weszła w życie Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, wprowadzająca bufory kapitałowe. Zgodnie z tą ustawą, na dzień 31.12.2019r. na Bank nałożono następujące bufory:

- 1) Wskaźnik bufora zabezpieczającego w wysokości 2,5%,
- 2) Wskaźnik bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości 3,00%,
- 3) Wskaźnik bufora antycyklicznego specyficznego dla instytucji w wysokości 0,00%.

Wartość wskaźnika bufora zabezpieczającego wynika z art. 84 Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym i składa się z kapitału podstawowego Tier I równoważnego 2,5 % łącznych kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dotyczących instytucji, obliczonych zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia nr 575/2013.

Od dnia 1 stycznia 2018r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko instytucji, które posiadają ekspozycje kredytowe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 rozporządzenia 575/2013. Jego wartość określona została Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 01 września 2017r. w sprawie bufora ryzyka systemowego.

KWOTA SPECYFICZNEGO DLA INSTYTUCJI BUFORA ANTICYKLICZNEGO

010 Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (zł.) 32 384 684,66

020 Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego (%) 0,00

030 Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego – 0,00

V. INFORMACJE Z ZAKRESU RYZYKA KREDYTOWEGO

Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3 000,00 złotych.

Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwej”, lub „straconej”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia

2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

Należności zagrożone, w myśl zasad wynikających z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków stanowi grupa ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” oraz „stracone”.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 01 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków do ustalania korekt wartości Bank stosuje efektywną stopę procentową, która dyskontuje oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej netto przez okres do zapadalności lub do momentu następnej rynkowej wyceny, stanowiącą wewnętrzną stopę zwrotu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego za dany okres. Ustalenie tej stopy obejmuje wszystkie opłaty płacone lub otrzymywane przez Bank.

ESBANK Bank Spółdzielczy dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzy rezerwy celowe na ryzyko kredytowe zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz wewnętrznymi regulacjami.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria: kryterium terminowości (terminowość spłaty kapitału lub odsetek), kryterium ekonomiczne (badanie sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorcy).

Poszczególne ekspozycje według wyceny bilansowej na dzień 31 grudnia 2019 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji w okresie od 01 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku (wyliczaną na podstawie danych na koniec każdego kwartału 2019r. począwszy od miesiąca marca) w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie klasa ekspozycji	Kwota [zł]	Średnia kwota w okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. [zł]
1	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	34 810 616,00	32 795 911,50
2	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	21 019 636,00	22 933 937,25
3	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1 695 559,00	2 694 471,75
4	ekspozycje wobec instytucji	407 987 263,00	377 205 753,25
5	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	54 164 795,00	59 353 851,50
6	ekspozycje detaliczne	38 676 759,00	55 704 966,75
7	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	270 742 276,00	251 157 393,75
8	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	20 692 808,00	17 129 316,25
9	ekspozycje związane ze szczególniewysokim ryzykiem	5 780 657,00	5 588 335,00
10	ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	2 057 669,00	2 120 106,75
11	ekspozycje kapitałowe	11 758 200,00	11 464 273,25
12	inne pozycje	36 418 800,00	37 230 519,50
	RAZEM	905 805 038,00	875 378 836,50

Bank, za istotne klasy ekspozycji kredytowych przyjmuje te dwie klasy ekspozycji, które na dzień analizy stanowiły największy udział w portfelu kredytowym netto. Na dzień sporządzenia niniejszej informacji, do istotnych klas ekspozycji kredytowych zaliczały się następujące klasy:

- 1) ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach,
- 2) ekspozycje wobec przedsiębiorstw.

Z uwagi na wysokość zaangażowania w poszczególnych obszarach geograficznych - pod względem istotnych klas ekspozycji, Bank wyróżnia następujące istotne obszary geograficzne:

- 1) powiat radomsczański,
- 2) Miasto Piotrków Trybunalski na prawach powiatu oraz powiat piotrkowski,
- 3) Miasto Częstochowa na prawach powiatu oraz powiat częstochowski.

Strukturę geograficzną ekspozycji kredytowych w rozbiu na obszary ważne pod względem istotnych klas ekspozycji (obliczoną jako suma należności bilansowych, pozabilansowych oraz odsetek, pomniejszoną o korekty z tytułu wyceny według zamortyzowanego kosztu ESP oraz rezerwy) bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku, przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Istotne obszary geograficzne	Istotna klasa ekspozycji kredytowych	Kwota [zł]
1.	Powiat radomszczański	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	22 736 735,75
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	110 119 026,71
2.	Miasto Częstochowa na prawach powiatu	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	7 267 643,72
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	36 455 195,10
3.	Miasto Piotrków Trybunalski na prawach powiatu	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	3 234 537,70
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	20 963 022,17

Dla powiatu radomszczańskiego struktura zaangażowania dla istotnych klas ekspozycji kredytowych kształtowała się następująco: dla klasy ekspozycji wobec przedsiębiorstw udział wyniósł 17,11%, dla klasy ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach 82,89%.

Dla powiatu piotrkowskiego i miasta Piotrków Trybunalski na prawach powiatu udział istotnych klas ekspozycji kredytowych kształtował się następująco: dla klasy ekspozycji wobec przedsiębiorstw udział wyniósł 16,62%, dla klasy ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach 83,38%.

Dla Miasta Częstochowa na prawach powiatu struktura zaangażowania dla istotnych klas ekspozycji kredytowych kształtowała się następująco: dla klasy ekspozycji wobec przedsiębiorstw udział wyniósł 13,37%, dla klasy ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach 86,63%.

Z uwagi na wysokość zaangażowania w poszczególnych sektorach branżowych - pod względem istotnych klas ekspozycji, Bank wyróżnia następujące istotne branże:

- 1) Przetwórstwo przemysłowe,
- 2) Handel hurtowy i detaliczny,
- 3) Budownictwo.

Poniżej przedstawiono strukturę branżową ekspozycji kredytowych (ekspozycję stanowi suma należności bilansowych, pozabilansowych oraz odsetek, pomniejszona o korekty z tytułu wyceny według zamortyzowanego kosztu ESP oraz rezerwy) bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego dla sektora niefinansowego, w rozbiu na istotne klasy ekspozycji według stanu na 31 grudnia 2019 roku. Dodatkowo przedstawiono wartość MŚP dla omawianych branż i ekspozycji.

Lp.	Istotne branże	Istotna klasa ekspozycji kredytowych	Kwota [zł]	Kwota MŚP [zł]
1.	Handel hurtowy i detaliczny	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	17 804 855,19	17 804 855,19
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	40 722 546,45	40 722 546,45
2.	Przetwórstwo przemysłowe	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	6 444 710,92	5 005 876,16
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	42 720 149,90	37 272 547,26
3.	Budownictwo	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5 401 372,18	2 455 682,94
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	38 333 715,28	32 833 214,07

Dla branży handel hurtowy i detaliczny struktura zaangażowania dla istotnych klas ekspozycji kredytowych kształtowała się następująco: dla klasy ekspozycji wobec przedsiębiorstw udział wyniósł 30,42%, w tym dla MŚP udział stanowi 30,42%, dla klasy ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach 69,58% w tym dla MŚP udział stanowi 69,58%.

Dla branży przetwórstwo przemysłowe udział istotnych klas ekspozycji kredytowych kształtował się następująco: dla klasy ekspozycji wobec przedsiębiorstw udział wyniósł 13,11%, w tym dla MŚP udział stanowi 11,84%, dla klasy ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach 86,89% w tym dla MŚP udział stanowi 88,16%.

Dla branży budownictwo struktura zaangażowania dla istotnych klas ekspozycji kredytowych kształtowała się następująco: dla klasy ekspozycji wobec przedsiębiorstw udział wyniósł 12,35%, w tym dla MŚP udział stanowi 6,96%, dla klasy ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach 87,65% w tym dla MŚP udział stanowi 93,04%.

Struktura należności (wartość nominalna ekspozycji) według okresów zapadalności w podziale na klasy należności według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku [wartość w zł].

Klasa należności	a'vista	1-30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	4 107 139,04	0,00	3 672 721,94	4 843 407,89	7 283 679,15
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 702,82	910 000,00	5 690 368,42	11 182 173,70	20 934 824,77
Razem	4 108 841,86	910 000,00	9 363 090,36	16 025 581,59	28 218 503,92
Klasa należności	1-3 lat	3-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	powyżej 20 lat
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	15 447 787,42	4 623 892,89	7 620 149,42	4 626 949,65	798 398,73
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	54 189 865,84	35 378 359,78	79 506 492,74	43 326 646,25	19 621 841,93
Razem	69 637 653,26	40 002 252,67	87 126 642,16	47 953 595,90	20 420 240,66

Z powyższej tabeli wynika, iż największym udziałem w wysokości 26,91% cechuje się przedział zapadalności od 5 do 10 lat.

Poniżej zaprezentowano kwoty należności zagrożonych w rozbiciu na istotne branże na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Lp.	Istotne branże	Kwota ekspozycji zagrożonych po odliczeniu prowizji i rezerw celowych oraz odpisów aktualizacyjnych [PLN]	Wartość rezerw celowych oraz odpisów aktualizacyjnych [PLN]	Prowizje rozliczane wg ESP [PLN]
1.	Handel hurtowy i detaliczny	5 937 320,55	1 094 228,22	20 691,59
2.	Przetwórstwo przemysłowe	7 648 429,12	100 149,38	-28 848,72
3.	Budownictwo	5 811 614,96	5 811 613,83	-1,13

Poniżej zaprezentowano kwoty należności przeterminowanych w rozbiciu na istotne branże na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Lp.	Istotne branże	Kwota ekspozycji przeterminowanych po odliczeniu prowizji i rezerw celowych oraz odpisów aktualizacyjnych [PLN]	Wartość rezerw celowych [PLN]	Prowizje rozliczane wg ESP [PLN]
1.	Przetwórstwo przemysłowe	7 648 429,12	100 149,38	-28 848,72
2.	Budownictwo	5 811 614,96	5 811 613,83	-1,13
3.	Handel hurtowy i detaliczny	5 937 320,55	1 094 228,22	9 985,13

Kwoty należności zagrożonych w podziale na istotne obszary geograficzne według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Istotne obszary geograficzne	Kwota ekspozycji zagrożonych po odliczeniu prowizji i rezerw celowych oraz odpisów aktualizacyjnych [PLN]	Wartość rezerw celowych i odpisów aktualizacyjnych [PLN]	Prowizje rozliczane wg ESP [PLN]
1.	Powiat radomszczański	13 319 865,00	6 982 547,03	13 895,38
2.	Miasto Piotrków Trybunalski na prawach powiatu	3 978 534,56	817 582,99	-172,65
3.	Miasto Częstochowa na prawach powiatu	934 028,86	377 756,12	-111,48

Kwotę należności przeterminowanych w podziale na istotne obszary geograficzne według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Istotne obszary geograficzne	Kwota ekspozycji przeterminowanych po odliczeniu prowizji i rezerw celowych oraz odpisów aktualizacyjnych [PLN]	Wartość rezerw celowych i odpisów aktualizacyjnych [PLN]	Prowizje rozliczane wg ESP [PLN]
1.	Powiat radomszczański	14 602 199,91	6 982 547,03	-1 489,14
2.	Miasto Piotrków Trybunalski na prawach powiatu	3 978 534,56	817 582,99	-172,65
3.	Miasto Częstochowa na prawach powiatu	975 402,63	377 756,12	-111,48

Zmiany stanów prowizji rozliczanych wg ESP, rezerw oraz odpisów przedstawiają poniższe tabele.

1) Stan i zmiany prowizji rozliczanych wg ESP

Kategorie należności	Stan na 31.12.2018r. [zł]	Zwiększenie korekt wartości [zł]	Zmniejszenie korekt wartości [zł]	Stan na 31.12.2019r. [zł]
Należności normalne	2 103 245,44	2 627 603,17	2 874 604,40	2 350 246,67
sektor finansowy	0,00	0,00	1 350,10	1 350,10
sektor niefinansowy	2 102 045,88	2 622 036,69	2 873 197,86	2 353 207,05
sektor budżetowy	1 199,56	5 566,48	56,44	-4 310,48
Należności pod obserwacją	124 186,66	267 193,54	232 289,93	89 283,05
sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00
sektor niefinansowy	124 186,66	267 193,54	232 289,93	89 283,05
sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności poniżej standardu	8 885,52	117 358,53	149 734,27	41 261,26
sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00
sektor niefinansowy	8 885,52	117 358,53	149 734,27	41 261,26
sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności wątpliwe	11,49	541,87	527,72	-2,66
sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00
sektor niefinansowy	11,49	541,87	527,72	-2,66
sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności stracone	35 098,31	55 804,70	526,00	-20 180,39
sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00
sektor niefinansowy	35 098,31	5 5804,7	526,00	-20 180,39
sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem	2 271 427,42	3 068 501,81	3 257 682,32	2 460 607,93

2) Stan i zmiany rezerw celowych

Wyszczególnienie	Stan rezerw na 31-12-2018r.	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan rezerw na 31-12-2019r.
Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	10 897 657,96	7 873 960,65	1 499 764,52	7 778 715,26	9 493 138,83

- w sytuacji normalnej i pod obs.	177 481,73	245 998,04	-	319 441,52	104 038,25
- poniżej standardu	79 271,74	430 058,58	-	457 576,93	51 753,39
- wątpliwe	173 438,66	965 384,09	-	1 106 654,75	32 168,00
- stracone	10 467 465,83	6 232 519,94	1 499 764,52	5 895 042,06	9 305 179,19
Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego					
RAZEM:	10 897 657,96	7 873 960,65	1 499 764,52	7 778 715,26	9 493 138,83

Wykorzystanie rezerw celowych w kwocie **1 499 764,52** zł zawiera:

Pozycja	Wartość
Spłata wcześniej spisanych należności	- 228 097,45
Kapitał spisany w ciężar rezerw	1 685 717,24
Sprzedaż kredytów - przychody z tytułu sprzedaży kredytów spisanych na pozabilans	- 958,09
Kapitał umorzony w związku ze sprzedażą kredytów	43 102,82
SUMA	1 499 764,52

3) Stan i zmiany odpisów aktualizacyjnych

Wyszczególnienie:	Stan odpisów aktual. na 31-12-2018r.	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan odpisów aktual. na 31-12-2019r.
Odpisy aktual. od należności sektor niefinansowy, w tym:	2 662 407,10	1 984 977,78	1 575 820,50	1 397 906,13	1 673 658,25
w syt. normalnej i pod obserwacją	3 898,74	3 206,52		6 145,09	960,17
poniżej standardu	725,10	14 166,68		12 339,18	2 552,60
wątpliwe	13 635,23	59 348,81		71 552,68	1 431,36
stracone	2 644 148,03	1 908 255,77	1 575 820,50	1 307 869,18	1 668 714,12
Odpisy aktual. od na. s. budżetowy					-
Instrumenty finansowe	1 381 531,59	659 289,70	-	219 726,14	1 821 095,15
- jednostki uczestnictwa	183 830,69	76 474,90		219 726,14	40 579,45
- certyfikaty	1 197 700,90	582 814,80			1 780 515,70
- obligacje	-				-
Pozostałe aktywa	7 910 966,70	25 726,16		170 118,88	7 766 573,98
RAZEM:	11 954 905,39	2 669 993,64	1 575 820,50	1 787 751,15	11 261 327,38

Bank dokonał naliczenia rezerw zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków pomniejszając podstawę naliczenia o 25% rezerwy na ryzyko ogólne oraz zabezpieczenia.

Na wykorzystanie odpisów w kwocie 1 575 820,50 składa się:

- Odsetki spisane w ciężar odpisów aktualizujących : 1 559 845,90 zł
- Odsetki umorzone w związku ze sprzedażą kredytów : 15 974,6 zł.

VI. INFORMACJE DOTYCZĄCE STOSOWANYCH TECHNIK OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO

Bank stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego w ograniczonym zakresie, podejmując wszystkie stosowne kroki w celu zapewnienia skuteczności mechanizmów ochrony kredytowej oraz eliminowania ryzyka związanego z tymi mechanizmami. Bank stosuje rzeczywistą i nierzeczywistą ochronę kredytową, według metody uproszczonej ujmowania zabezpieczeń. Metoda uproszczona ujmowania zabezpieczeń oznacza, że rezydualny termin rozliczenia ochrony kredytowej nie może być krótszy od rezydualnego terminu zapadalności ekspozycji.

Poza szczegółowymi warunkami, które musi spełniać zabezpieczenie, aby móc pozostać uznanym rodzajem zabezpieczenia, wszystkie zabezpieczenia rzeczywiste, stanowiące podstawę do stosowania technik redukcji ryzyka kredytowego, muszą spełniać następujące warunki:

- 1) występować w wykazie uznanych aktywów zawartym w art. 197-200 CRR,

- 2) zabezpieczenie jest płynne, co należy rozumieć jako sytuację, gdy w przypadku sprzedaży można uzyskać cenę netto nie odbiegającą od cen rynkowych,
- 3) wartość zabezpieczenia jest stabilna.

Poza szczegółowymi warunkami, które musi spełniać zabezpieczenie, aby móc pozostać uznanym rodzajem zabezpieczenia, wszystkie zabezpieczenia nierzeczywiste, stanowiące podstawę do stosowania technik redukcji ryzyka kredytowego, muszą spełniać następujące warunki:

- 1) dostawca zabezpieczenia jest uwzględniany w wykazie uznanych dostawców zawartym w art. 201 lub 202 CRR,
- 2) umowa zabezpieczenia występuje w wykazie umów zawartym w art. 203 CRR,
- 3) umowa jest prawnie skuteczna i egzekwowalna w stopniu zapewniającym odpowiednią pewność co do wysokości zabezpieczenia.

Za uznane zabezpieczenia rzeczywiste Bank przyjmuje: środki pieniężne zdeponowane w Banku, dłużne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub NBP oraz środki pieniężne zdeponowane w innej instytucji. Za uznanych dostawców oraz umowę ochrony kredytowej nierzeczywistej Bank przyjmuje: gwarancję Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego, gwarancję jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne, gwarancję innego banku, regwarancję Skarbu Państwa wynikającą z udzielenia Bankowi gwarancji przez Bank Gospodarstwa Krajowego na realizację programów rządowych oraz poręczenie Banku Gospodarstwa Krajowego.

Poniższa tabela przedstawia wartość zabezpieczeń prawnych w postaci - kaucji oraz gwarancji BGK – umożliwiających przypisanie ekspozycji kredytowej wagę ryzyka 0%.

Pozycja		Stan na 31-12-2019
Ochrona rzeczywista	Kaucje - bilans	445 406,98
	Kaucje - pozabilans	704 363,00
Ochrona nierzeczywista	Gwarancje BGK	30 308 468,42

W przypadku stosowanych przez Bank zabezpieczeń rzeczywistych za wartość zabezpieczenia przyjmuje się jego wartość rynkową. W przypadku stosowanych przez Bank zabezpieczeń nierzeczywistych za wartość zabezpieczenia przyjmowana jest kwota, którą dostawca zabezpieczenia zobowiązał się uiszczyć w przypadku niedotrzymania terminu płatności przez kredytobiorcę lub zaistnienia innych określonych zdarzeń kredytowych.

VII. INFORMACJE Z ZAKRESU STOSOWANIA ZEWNĘTRZNYCH OCEN WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ

Bank nie korzysta z ocen wiarygodności kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI)⁶, z wyjątkiem ocen rządu polskiego niezbędnych dla potrzeb ustalenia wag ryzyka dla ekspozycji wobec:

- 1) podmiotów sektora publicznego, jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- 2) instytucji, jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- 3) samorządów regionalnych lub władz lokalnych, jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej.

W tych przypadkach Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez następujące zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej:

- 1) Fitch Ratings,
- 2) Moody's Investors Service,
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględnia tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka. Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka. Jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich. Jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka są identyczne, przypisuje się daną wartość.

⁶ ECAI - ang.: Eligible Credit Assessment Institution

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Do momentu ustalenia standardu technicznego dotyczącego odpowiedników stopni jakości kredytowej ECAI w skali CRR, Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej		
	Fitch Ratings	Moody's Investors Service	Standard and Poor's Ratings Services
1	AAA do AA-	Aaa do Aa3	AAA do AA-
2	A+ do A-	A1 do A3	A+ do A-
3	BBB+ do BBB-	Baa1 do Baa3	BBB+ do BBB-
4	BB+ do BB-	Ba1 do Ba3	BB+ do BB-
5	B+ do B-	B1 do B3	B+ do B-
6	CCC+ i poniżej	Caa1 i poniżej	CCC+ i poniżej

Waga ryzyka odpowiadająca ocenie ratingowej rządu polskiego obowiązująca dla kalkulacji łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko na dzień 31.12.2019r. została ustalona na poziomie 50%, a wyniki oceny wiarygodności kredytowej poszczególnych zewnętrznych instytucji kształtowały się jak w zestawieniu poniżej.

	Fitch Ratings	Moody's Investors Service	Standard and Poor's Ratings Services
Ocena wiarygodności kredytowej	AA-	A2	A-
Stopień jakości kredytowej	2	2	2
Waga ryzyka ekspozycji	50%	50%	50%

VIII. INFORMACJE Z ZAKRESU RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ

Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie pozycje wrażliwe na zmianę stopy procentowej. Zakłada się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych zagrożeń dla Banku, narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych terminach oraz nierównomiernej skali zmian poszczególnych stóp referencyjnych.

W ramach aktywów / pasywów o stałym i zmiennym oprocentowaniu Bank dokonuje podziału na grupy, których oprocentowanie uzależnione jest od następujących stóp referencyjnych (stawek bazowych):

- 1) stopa redyskontowa weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez NBP,
- 2) stawka WIBID / WIBOR,
- 3) stawka własna Banku.

Do oceny poziomu ryzyka stopy procentowej Bank wykorzystuje:

- 1) w zakresie ryzyka przeszacowania – udział zmiany wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b. w annualizowanym wyniku odsetkowym pomniejszonym o rozliczone w czasie prowizje,
- 2) w zakresie ryzyka bazowego – udział zmiany wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b. w annualizowanym wyniku odsetkowym pomniejszonym o rozliczone w czasie prowizje,
- 3) w zakresie zmiany wartości ekonomicznej Banku – udział zmiany wyniku z tytułu odsetek przy założeniu równoległego przesunięcia krzywej dochodowości WIBOR o 200 pb. w funduszach własnych Banku,
- 4) w zakresie luki stopy procentowej – udział sumy luk w przedziałach przeszacowania powyżej 12 miesięcy, w relacji do funduszy własnych Banku,
- 5) w zakresie ryzyka przeszacowania – udział zmiany wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b. w funduszach własnych Banku,
- 6) w zakresie ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie – udział zmiany wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b. w funduszach własnych Banku.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wyliczona zmiana wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy przy założonej szokowej obniżce stóp procentowych o 200p.b. (stress test) dla ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie stanowiła 6,1% funduszy własnych Banku.

IX. INFORMACJE Z ZAKRESU RYZYKA PŁYNNOŚCI

Nadzorcze miary płynności:

- 1) M3 - współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi - obliczanego jako iloraz funduszy własnych Banku pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta do aktywów nie płynnych,
- 2) M4 - współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi - obliczanego jako iloraz sumy funduszy własnych pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i środków obcych stabilnych do sumy aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności.

Wskaźniki płynności:

- 1) Wskaźnik LCR,
- 2) Wskaźnik NSFR.

Wskaźniki ekonomiczne:

- 1) zobowiązania pozabilansowe udzielone / podstawowa i uzupełniająca rezerwa płynności,
- 2) zobowiązania pozabilansowe udzielone / aktywa netto,
- 3) suma osadu na depozytach sektora niefinansowego i budżetu / wartość depozytów ogółem,
- 4) suma osadu na depozytach sektora niefinansowego i budżetu / aktywa netto,
- 5) wartość depozytów ogółem / wartość udzielonych kredytów ogółem nominalnie,
- 6) wartość udzielonych kredytów netto ogółem / aktywa netto,
- 7) wartość zaciągniętych kredytów i pożyczek od podmiotów finansowych / aktywa netto,
- 8) wartość zaciągniętych kredytów i pożyczek od podmiotów finansowych / wartość udzielonych kredytów ogółem nominalnie,
- 9) majątek trwały netto / fundusze własne,
- 10) suma podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności/aktywa netto (apetyt na ryzyko),
- 11) środki obce stabilne/wartość udzielonych kredytów netto ogółem,
- 12) zobowiązania pozabilansowe otrzymane od sektora finansowego (bez gwarancyjnych)/ aktywa netto,
- 13) dynamika należności w stosunku do ubiegłego miesiąca,
- 14) dynamika zobowiązań w stosunku do ubiegłego miesiąca,
- 15) dynamika należności w stosunku do ubiegłego roku,
- 16) dynamika zobowiązań w stosunku do ubiegłego roku.

Informacje jakościowe:

Dywersyfikacja źródeł finansowania w Banku realizowana jest poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów lub dużych depozytów w bazie depozytowej. Bank dąży do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie.

Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych, w tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów i w podanej poniżej kolejności:

- 1) płynności,
- 2) bezpieczeństwa,
- 3) rentowności.

Bank reguluje swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów, w tym przede wszystkim oferowanych przez Bank Zrzeszający i tak:

- 1) po stronie aktywnej - rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością (możliwość wycofania lokaty przed terminem),
- 2) po stronie pasywnej, kredyt celowy oferowany przez Bank Zrzeszający,
- 3) system współfinansowania konsorcjalnego z Bankiem Zrzeszającym,
- 4) pożyczki podporządkowane na zasadach określonych w odrębnych regulacjach,

- 5) transakcje sprzedaży wierzytelności Bankowi Zrzeszającemu,
- 6) zakup papierów wartościowych za pośrednictwem Banku Zrzeszającego.

W poniższych zestawieniach tabelarycznych zaprezentowano wybrane wskaźniki ilościowe w zakresie ryzyka płynności na dzień 31 grudnia 2019r.

1. Zestawienie terminów płatności aktywów i pasywów – zestawienie urealnione wg stanu na dzień 31.12.2019 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	7D	1M	3M	6M	1Y	2Y	5Y	10Y	20Y	>20Y
Aktywa										
Należności, w tym:	88 279,76	90 445,18	152 634,85	110 084,03	53 317,84	61 264,26	89 278,26	93 991,49	45 432,68	24 605,87
Sektor finansowy	85 262,35	86 100,00	139 800,00	85 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	24 241,00	7 342,80
Sektor niefinansowy	3 017,41	4 266,84	11 911,25	24 082,35	51 312,50	57 588,96	78 998,22	92 775,69	21 191,68	17 263,07
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0,00	78,34	923,59	1 001,67	2 005,34	3 675,30	10 280,04	1 215,80	0,00	0,00
Pozostałe aktywa	443,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000,00	5 780,66	34 866,97
Zobowiązania pozabilansowe (otrzymane)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktywa razem	88 723,71	90 445,18	152 634,85	110 084,03	53 317,84	61 264,26	89 278,26	94 991,49	51 213,34	59 472,84
PASYWA										
Zobowiązania, w tym:	92 847,16	6 516,70	8 729,30	5 143,26	796,67	133 842,87	150 258,97	250 150,34	127 685,37	0,00
Sektor finansowy	116,60	0,00	129,87	129,87	259,74	519,48	1 558,44	1 298,70	0,00	0,00
Sektor niefinansowy	61 574,75	6 516,70	8 599,43	5 013,39	536,93	116 047,64	148 700,53	248 851,64	127 685,37	0,00
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	31 155,82	0,00	0,00	0,00	0,00	17 275,75	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe pasywa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 406,90	0,00	0,00	65 348,48
Zobowiązania pozabilansowe (udzielone)	43 905,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pasywa razem	136 752,25	6 516,70	8 729,30	5 143,26	796,67	133 842,87	152 665,87	250 150,34	127 685,37	65 348,48
Luka skumulowana (od początku)	-48 028,54	35 899,95	179 805,49	284 746,26	337 267,42	264 688,81	201 301,20	46 142,35	-30 329,68	-36 205,32
Luka skumulowana (od końca)	-36 205,32	11 823,22	-72 105,27	-216 010,82	-320 951,58	-373 472,74	-300 894,13	-237 506,53	-82 347,67	-5 875,64
Wskaźnik luki	0,65	1,25	2,18	2,81	3,14	0,49	0,50	0,46	0,57	0,91

2. Nadzorcze miary płynności

Miara	Wymagane wartości nadzorcze	Maksimum	Minimum	Średnia
M3	min 1	1,65	1,25	1,48
M4	min 1	1,73	1,20	1,47

3. Poziom wskaźnika LCR, NSFR

Miara	Wymagane wartości nadzorcze	Maksimum	Minimum	Średnia
LCR	min 1	2,79	1,78	2,30
NSFR	min 1	1,86	1,67	1,77

X. INFORMACJE Z ZAKRESU EKSPOZYCJI KAPITAŁOWYCH

Zestawienie kapitałowych papierów wartościowych według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa [zł]	Wartość rynkowa [zł]	Wartość godziwa [zł]	Cel nabycia
1	Udziały PSS Zorza w Radomsku	389 500,00	389 500,00	389 500,00	Dywersyfikacja aktywów przychodowych. Pozyskanie przychodów z dywidendy
2	Udziały OSM w Radomsku	250 000,00	250 000,00	250 000,00	Dywersyfikacja aktywów przychodowych. Pozyskanie przychodów z dywidendy
3	Udziały Sp. z o.o. "BS SERWIS"	4 200 000,00	4 200 000,00	4 200 000,00	Optymalizacja działalności Banku. Outsourcing czynności nie związanych z działalnością bankową
4	Akcje SGB-Bank S.A.	5 917 700,00	5 917 700,00	5 917 700,00	Inwestycje w kapitał SGB -Bank SA określone w strategii Kapitałowej SGB i strategii kapitałowej ESBANKU oraz umową zrzeczeniową
5	Udziały SSO SGB	1 000,00	1 000,00	1 000,00	Objęcie udziału w związku z przystąpieniem Banku do Spółdzielczego Systemu Ochrony
6	Bankowe Papiery wartościowe SGB-Bank S.A.	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	Inwestycje w kapitał SGB -Bank SA określone w strategii Kapitałowej SGB i strategii kapitałowej ESBANKU oraz umową zrzeczeniową
Razem		11 758 700,00	11 758 700,00	11 758 700,00	

Powyższe ekspozycje kapitałowe nie są przedmiotem obrotu giełdowego.

W 2019r. Bank dokonał zakupu akcji w wysokości 1 000 000,00 zł SGB – Bank SA oraz zakupił Bankowe papiery wartościowe SGB – Bank SA w kwocie 1 000 000,00 zł .

XI. INFORMACJE Z ZAKRESU RYZYKA OPERACYJNEGO

ESBANK Bank Spółdzielczy obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wskaźnika, zgodnie z zasadami określonymi w art. 315 CRR.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odnosi się do:

- 1) struktury organizacyjnej Banku oraz jej adekwatności do realizacji strategicznych celów,
- 2) czynności wykonywanych przez pracowników,
- 3) adekwatności kwalifikacji pracowników oraz ich rozwoju do potrzeb Banku,
- 4) zatrudnienia, bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 5) przeciwdziałania dyskryminacji pracowników m.in. ze względu na wiek, płeć, przekonania, przynależność do partii politycznej, organizacji i związków zawodowych,
- 6) ubezpieczeń oraz odszkodowań,
- 7) zapobiegania działalności przestępczej pracowników, klientów lub innych osób na szkodę Banku,
- 8) procesów realizowanych przez kanały dystrybucji produktów wykorzystywanych przez Bank,
- 9) bezpieczeństwa fizycznego i informatycznego,
- 10) postępowania w sytuacjach zagrożenia bieżącego funkcjonowania Banku,
- 11) zdarzeń dotyczących zaburzeń pracy systemów teleinformatycznych i informacyjnych,
- 12) ochrony zasobów informacyjnych i informacji,
- 13) braku możliwości prowadzenia działalności przez Bank lub poniesienia strat w wyniku zdarzeń nadzwyczajnych,
- 14) planów wdrażania nowych technologii teleinformatycznych,
- 15) zdarzeń, których skutki dotyczą Bank, natomiast ich przyczyny znajdują się poza jego bezpośrednią kontrolą,
- 16) usług świadczonych w ramach współpracy z kontrahentami na podstawie umów o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku oraz innych umów,
- 17) adekwatności polityki i praktyki ubezpieczeniowej Banku w relacji do ponoszonego ryzyka,

18) nowych i istniejących produktów oraz procesów.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w ESBANKU Banku Spółdzielczym odbywa się z wykorzystaniem rozwiązań systemowych oraz bieżącego zarządzania tym ryzykiem.

Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym to przede wszystkim obowiązujące w Banku przepisy wewnętrzne, procedury i rozwiązania związane z ryzykiem operacyjnym, m.in. plan ciągłości działania, polityka kadrowa, procedura powierzania przez Bank podmiotom zewnętrznym wykonywanie określonych czynności związanych z działalnością bankową, regulacje dotyczące bezpieczeństwa Banku, przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Natomiast bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na:

- 1) zapobieganiu zagrożeniom i nieprawidłowościom powstającym w bieżącej działalności, w procesach oraz systemach, przy zastosowaniu mechanizmów kontrolnych adekwatnych do skali generowanego ryzyka,
- 2) podejmowaniu działań, które zmierzają do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowanego poziomu,
- 3) likwidowaniu negatywnych skutków nieprawidłowości,
- 4) rejestrowaniu danych o nieprawidłowościach i stratach (rzeczywistych i potencjalnych).

Poniższa tabela prezentuje rozkład strat w poszczególnych rodzajach oraz kategoriach ryzyka, zgodnych z klasyfikacją wskazaną w Załączniku nr 1 do Rekomendacji M. Tabela przedstawia sumy strat brutto oraz sumy strat netto – po uwzględnieniu kwot odzysków bezpośrednich zaewidencjonowanych w 2019 roku.

Rodzaj zdarzenia	Kategoria ryzyka	Strata brutto w zł	Kwota odzysku w zł	Strata netto w zł
1. Oszustwa wewnętrzne	1) działania nieuprawnione	0,00	0,00	0,00
	2) kradzież i oszustwo	4 641,88	0,00	4 641,88
2. Oszustwa zewnętrzne	1) kradzież i oszustwo	668,39	0,00	668,39
	2) bezpieczeństwo systemów	0,00	0,00	0,00
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1) stosunki pracownicze	0,00	0,00	0,00
	2) bezpieczeństwo środowiska pracy	0,00	0,00	0,00
	3) podziały i dyskryminacja	0,00	0,00	0,00
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1) obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	2,92	0,00	2,92
	2) niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0,00	0,00	0,00
	3) wady produktów	700,00	0,00	700,00
	4) klasyfikacja klienta i ekspozycje	0,00	0,00	0,00
	5) usługi doradcze	0,00	0,00	0,00
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1) klęski żywiołowe i inne zdarzenia	310,00	0,00	310,00
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	1) systemy	15 190,00	0,00	15 190,00
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1) wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	722,31	0,00	722,31
	2) monitorowanie i sprawozdawczość	0,00	0,00	0,00
	3) napływ i dokumentacja klientów	0,00	0,00	0,00
	4) zarządzanie rachunkami klientów	0,00	0,00	0,00
	5) kontrahenci niebędący klientami banku (np. izby rozliczeniowe)	0,00	0,00	0,00
	6) sprzedawcy i dostawcy	0,00	0,00	0,00
SUMA		22 235,50	0,00	22 235,50

ESBANK Bank Spółdzielczy w ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym podejmuje działania, które są ukierunkowane na zapobieganie oraz zmniejszanie skutków wystąpienia ryzyka w swojej działalności, procesach wewnętrznych oraz systemach przy zastosowaniu instrumentów kontrolnych adekwatnych do skali ryzyka, na jakie jest narażony.

Prowadzone działania zapobiegawcze obejmują redukcję negatywnych skutków nieprawidłowości i zagrożeń, głównie poprzez:

- 1) zawieranie umów o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku z podmiotami zewnętrznymi,

- 2) zabezpieczenie prawne wiarygodności Banku wynikających z umów z klientami i kontrahentami,
- 3) ubezpieczenie na wypadek nieprawidłowości na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku,
- 4) opracowanie planu ciągłości działania na wypadek utraty ciągłości procesów krytycznych niezbędnych do funkcjonowania Banku,
- 5) politykę kadrową,
- 6) system kontroli wewnętrznej,
- 7) politykę bezpieczeństwa,
- 8) strategiczne limity na ryzyko operacyjne,
- 9) szkolenia pracowników Banku, m.in. w zakresie produktowym, procesowym oraz bezpieczeństwa.

W przypadku wystąpienia nieprawidłowości, adekwatnie do zaistniałego ryzyka podejmowane są działania, które służą wyjaśnieniu przyczyn i minimalizacji strat w przyszłości.

XII. POLITYKA ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE

1. Informacje dotyczące procesu ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń

W roku 2019 w ESBANKU Banku Spółdzielczym obowiązywał tekst jednolity „Polityki wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w ESBANKU Banku Spółdzielczym”, przyjęty Uchwałą Zarządu 41/12/2018 z 21.12.2018 r. i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku Uchwałą Nr 03/XII/2018 z dnia 21 grudnia 2018 roku. Niniejsza Polityka stanowiła część systemu wynagradzania pracowników Banku, odnoszącą się do osób zajmujących stanowiska kierownicze, definiowanych jako mające istotny wpływ na profil ryzyka.

Polityka podlegała okresowemu, rocznemu przeglądowi, dokonywanemu przez Radę Nadzorczą Banku. Zgodnie z zapisami Polityki, Bank raz w roku dokonuje analizy stanowisk oraz określa krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, jak również dokonuje analizy zasadności wprowadzenia systemu wynagradzania pracowników opartego na zmiennym składniku wynagrodzeń w rozumieniu ww. dokumentu. W 2019 r., zgodnie z przyjętą Polityką, obowiązywały następujące Uchwały Rady Nadzorczej ESBANKU Banku Spółdzielczego:

* Uchwała nr 04/XII/2018 z dnia 21 grudnia 2018 roku zatwierdzającą kryteria przyjęte do określenia zmiennych składników wynagrodzeń na rok 2018, zgodnie z Załącznikiem nr 3 do Polityki,

* Uchwała nr 05/XII/2018 z dnia 21 grudnia 2018 roku zatwierdzająca wykaz osób mających istotny wpływ na profil Banku, podlegających „Polityce wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w ESBANKU Banku Spółdzielczym” zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Polityki.

Wykaz osób mających istotny wpływ na profil Banku został stworzony na podstawie weryfikacji kategorii osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku w ramach „Polityki wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w ESBANKU Banku Spółdzielczym” z uwzględnieniem kryteriów ilościowych i jakościowych, przyjętych na podstawie rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 604/2014.

W 2019 r. ESBANK Bank Spółdzielczy dokonał weryfikacji zapisów Polityki, jak również ponownego zatwierdzenia listy stanowisk objętych niniejszą Polityką, z datą obowiązywania od 1.01.2020 r., biorąc przy tym pod uwagę stanowisko Komisji Nadzoru Finansowego (Pismo DBS/DBS W5/711/5/165/2017 z dnia 06/07/2017r.) dotyczące zasady proporcjonalności w ramach stosowania polityki wynagrodzeń odnosząc ją do formy prawnej, w jakiej działa, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością.

2. Informacje jakościowe dotyczące kształtowania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

Zgodnie z obowiązującą w 2019 roku „Polityką wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w ESBANKU Banku Spółdzielczym”, wynagrodzenie osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku, zajmujących stanowiska wymienione w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do ww. Polityki, jest podzielone na dwie części: stałą, czyli wynagrodzenie określone w umowie o pracę i zmienną. Część zmienna to wyłącznie regulaminowa nagroda roczna, która jest przyznawana na podstawie pozytywnej oceny indywidualnych efektów pracy ww. osób i wypłacana po dokonaniu przedmiotowej oceny.

Ocena Zarządu dokonywana jest przez Radę Nadzorczą Banku, natomiast ocena pozostałych pracowników podlegających Polityce wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w ESBANKU Banku Spółdzielczym – przez Zarząd Banku. Rada Nadzorcza opiniuje oraz monitoruje zmienne składniki wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi, jak również pozostałych osób, które podlegają poniższej Polityce. Ponadto Zarząd przedkłada Radzie Nadzorczej informacje o wynikach dokonanej oceny przed przyznaniem oraz wypłatą zmiennych składników wynagrodzeń na potrzeby ew. podjęcia przez Radę Nadzorczą czynności nadzorczych.

Ocena efektów pracy osób zajmujących stanowisko kierownicze w myśl ww. Polityki za okres zamkniętego roku kalendarzowego, na potrzeby wypłaty zmiennego składnika wynagrodzenia niepodlegającego odroczeniu, dokonywana jest w terminie do 30 czerwca kolejnego roku. Oceny wyników dokonuje się również na potrzeby przyznania wynagrodzenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę.

Kryteria oceny przyjmowane do określenia zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w ESBANKU Banku Spółdzielczym ustala Rada Nadzorcza, która warunkuje ich wypłatę od realizacji wskaźników określonych w Załączniku nr 3 do Polityki wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w ESBANKU Banku Spółdzielczym, dotyczących obszaru adekwatności kapitałowej, obszaru płynności oraz wyniku finansowego. Dodatkowo Rada Nadzorcza określa zróżnicowane i zdefiniowane w zależności od specyfiki pełnionych przez osoby objęte Polityką funkcji kryteria odnoszące się do ww. wymienionych obszarów. Ponadto Zarząd Banku definiuje indywidualne cele dla pozostałych osób objętych Polityką, adekwatnie do pełnionych funkcji.

Ocena wyników oparta jest o dane z trzech ostatnich lat obrotowych, jednakże w przypadku osób zajmujących stanowiska kierownicze przez okres krótszy, podstawą oceny jest okres posiadania przez tę osobę statusu osoby zajmującej stanowiska kierownicze.

Łączna wartość zmiennych składników wynagrodzeń wszystkich osób podlegających Polityce nie może przekroczyć 10% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość wynagrodzenia przyznanego danej osobie w ramach zmiennych składników wynagrodzeń nie może być wyższa niż 25% osiągniętego w roku, za który przyznawana jest nagroda, całkowitego wynagrodzenia wynikającego z umowy o pracę z wyłączeniem nagrody wypłaconej w ramach zmiennych składników wynagrodzeń.

3. Zbiorcze informacje ilościowe dotyczące wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

Poniższe zestawienie tabelaryczne obejmuje zakres zbiorczych informacji ilościowych dotyczących wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku za okres objęty ujawnieniem według stanu na 31.12.2019 r. Liczba osób objętych Polityką wynika bezpośrednio z okresowej analizy stanowisk, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Zgodnie z Uchwałą Rady Nadzorczej nr 05/XII/2018 z dnia 21 grudnia 2018 roku, zatwierdzającej wykaz osób mających istotny wpływ na profil Banku i podlegających „Polityce wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w ESBANKU Banku Spółdzielczym”, z dniem 01.01.2019 r. lista ww. osób obejmowała wyłącznie Zarząd Banku. Ze względu na charakter wypłaconych wynagrodzeń w roku 2019 zestawienie poniżej odnosi łącznie się do Zarządu Banku oraz pozostałych 6 osób objętych Polityką w latach ubiegłych.

Wynagrodzenie całkowite wypłacone w danym roku obrotowym [PLN]		Wynagrodzenie zmienne przyznane w 2019 roku [PLN]			Wynagrodzenie odroczone [PLN]	
stałe	zmienne	przyznane w 2019	wypłacone w 2019	część odroczone	przyznane w latach poprzednich/ wypłacone w 2019 r.	część odroczone na kolejne lata
1 727 838,87	219 450,00	173 250,00	173 250,00	0,00	46 200,00	0,00

Rada Nadzorcza ESBANKU Banku Spółdzielczego na posiedzeniu w dniu 26 marca 2019 roku podjęła stosowne uchwały i dokonała oceny efektów pracy członków Zarządu Banku w latach 2016 – 2018:

Rada Nadzorcza na podstawie § 3 „Regulaminu wynagradzania Zarządu ESBANKU Banku Spółdzielczego” przyznała trzem członkom Zarządu Banku nagrodę roczną za 2018 rok w wysokości 1-krotności wynagrodzenia zasadniczego z dnia 31 grudnia 2018 roku oraz podjęła decyzję o wypłacie pozostałej kwoty odroczonej części nagrody rocznej za rok 2017.

Natomiast na posiedzeniu w dniu 17 kwietnia 2019 roku Rada Nadzorcza ESBANKU Banku Spółdzielczego podjęła stosowne uchwały i dokonała oceny efektów pracy członków Zarządu Banku w roku 2018: Rada Nadzorcza na podstawie § 3 „Regulaminu wynagradzania Zarządu ESBANKU Banku Spółdzielczego” przyznała trzem członkom Zarządu Banku nagrodę roczną za 2018 rok w wysokości 50% wynagrodzenia zasadniczego z dnia 31 grudnia 2018 roku.

Oceny efektów pracy pozostałych (6 osób) osób, które w 2018 r. podlegały Polityce wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w ESBANKU Banku Spółdzielczym dokonał Zarząd Banku, który podjął decyzję o przyznaniu dla powyższych osób nagrody rocznej za rok 2018 w wysokości 1-krotności wynagrodzenia zasadniczego z dnia 31 grudnia 2018 roku. Podjął on również decyzję o wypłacie pozostałej kwoty odroczonej części nagrody rocznej za rok 2017.

Uszczegóławiając zapisy tabeli:

- Wartość przyznanych zmiennych składników za rok 2018 przyznana i wypłacona w roku 2019 członkom Zarządu wyniosła –103 500,00 zł;
- Wartość przyznanych zmiennych składników za rok 2018 przyznana i wypłacona w roku 2019 pozostałym osobom podlegającym Polityce wynagrodzeń wyniosła – 69 750,00 zł;
- Wartość wypłaconych zmiennych składników wynagrodzeń, które zostały przyznane w latach ubiegłych Członkom Zarządu, a których wypłata przypadła na rok 2019 i kolejne lata wyniosła – 27 600,00 zł
- Wartość wypłaconych zmiennych składników wynagrodzeń, które zostały przyznane w latach ubiegłych pozostałym osobom podlegającym Polityce wynagrodzeń, a których wypłata przypadła na rok 2019 i kolejne lata wyniosła – 18 600,00 zł.

W 2019 roku nie dokonano płatności związanych z podjęciem zatrudnienia i z zakończeniem stosunku zatrudnienia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.

XIII. INFORMACJA O POLITYCE WYNAGRADZANIA W ESBANKU BANKU SPÓŁDZIELCZYM W 2019 ROKU

Podstawowymi regulacjami wewnętrznymi określającymi w roku 2019 politykę wynagradzania w ESBANKU Banku Spółdzielczym były:

1. „Regulamin wynagradzania pracowników w ESBANKU Banku Spółdzielczym”:
 - a) w okresie od 01.01. do 17.02. włącznie obowiązywała wersja Regulaminu przyjęta na mocy Uchwały Zarządu Banku Nr 09/12/2016 z dnia 15.12.2016 r.,
 - b) od 18.02. do końca okresu sprawozdawczego obowiązywał Regulamin przyjęty Uchwałą Zarządu nr 03/02/2019 z dnia 04.02.2019 r.,
2. „Regulamin premiowania pracowników w ESBANKU Banku Spółdzielczym”:
 - a) od 01.01. do 29.03. obowiązywał Regulamin przyjęty na mocy Uchwały Zarządu ESBANKU Banku Spółdzielczego Nr 48/12/2016 z dnia 30.12.2016 roku,
 - b) od 29.03. obowiązuje Regulamin przyjęty Uchwałą Zarządu Banku nr 58/03/2019 z dnia 29.03.2019 r.,
3. „Regulamin wynagradzania Zarządu ESBANKU Banku Spółdzielczego”, którego tekst jednolity został przyjęty Uchwałą Rady Nadzorczej Banku Nr 03/II/2015 z dnia 23.01.2015 r.
4. „Polityka wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w ESBANKU Banku Spółdzielczym” zatwierdzona Uchwałą Rady Nadzorczej Uchwałą Nr 03/XII/2018 Rady Nadzorczej ESBANKU Banku Spółdzielczego z dnia 21 grudnia 2018 roku. Zgodnie z przyjętą Polityką, Rada Nadzorcza ESBANKU Banku Spółdzielczego przyjęła następujące uchwały:

- a) Uchwała Nr 04/XII/2018 Rady Nadzorczej ESBANKU Banku Spółdzielczego z dnia 21 grudnia 2018 roku zatwierdzenia kryteriów przyjmowanych do określenia zmiennych składników wynagrodzeń na rok 2019,
- b) Uchwała Nr 05/XII/2018 Rady Nadzorczej ESBANKU Banku Spółdzielczego z dnia 21 grudnia 2018 roku zatwierdzenia wykazu osób mających istotny wpływ na profil Banku.

Zgodnie z ww. dokumentami w 2019 r. pracownikom Banku przysługiwały następujące składniki wynagrodzenia:

1. wynagrodzenie zasadnicze (wynagrodzenie określone w umowie o pracę),
2. wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych.

Ponadto pracownicy mogli otrzymać:

1. w przypadku pracowników pełniących funkcje kierownicze, czasowo „pełniących obowiązki” kierownicze, a także pracowników pełniących obowiązki Głównego Kasjera i Koordynatora ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz Finansowaniu Terroryzmu – dodatek funkcyjny,
2. w przypadku pracowników nieobjętych „Polityką wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w ESBANKU Banku Spółdzielczym” – premia kwartalna,
3. w przypadku pracowników upoważnionym przez Bank do wykonywania czynności agencyjnych, w ramach pośrednictwa przy zawieraniu umów ubezpieczeniowych, przysługiwała premia od zawartych umów ubezpieczeniowych.

Wynagrodzenia pracowników Banku ustalano tak, aby odpowiadały w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniały ilość i jakość świadczonej pracy, przy uwzględnieniu zasad określonych w Regulaminie wynagradzania.

W 2019 roku Zarząd Banku, zgodnie z „Regulaminem wynagradzania pracowników w ESBANKU Banku Spółdzielczym”, nie zdecydował o powołaniu Funduszu Nagród.

Wynagrodzenie Członków Zarządu, jako osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku, określone zostało zarówno w „Regulaminie wynagradzania Zarządu ESBANKU Banku Spółdzielczego”, jak również w „Polityce wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w ESBANKU Banku Spółdzielczym”. Zgodnie z powyższymi regulacjami, wynagrodzenie Członków Zarządu podzielone było na część stałą (wynagrodzenie określone w umowie o pracę) oraz część zmienną, którą stanowi roczna nagroda przyznawana przez Radę Nadzorczą na podstawie oceny efektów pracy Członków Zarządu Banku.

W IV kwartale 2019 r. Bank dokonał weryfikacji „Polityki wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka ESBANKU Banku Spółdzielczego” oraz dokonał okresowej analizy stanowisk kierowniczych zgodnie z przyjętymi zasadami zawartymi w powyższej Polityce, z uwzględnieniem kryteriów jakościowych i ilościowych zdefiniowanych w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 04.03.2014 r. Konsekwencją dokonanej analizy, o której mowa wyżej było podjęcie decyzji przez Radę Nadzorczą o zatwierdzeniu wykazu osób mających istotny wpływ na profil Banku, którzy w roku 2020 podlegać będą pod „Politykę wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka ESBANKU Banku Spółdzielczego”.

Uchwała RN nr 07/IX/2019 z dnia 20 grudnia 2019 roku zatwierdziła, że powyższej Polityce w 2020 roku podlegać będą tylko Członkowie Zarządu Banku.

Zgodnie z obowiązującymi w Banku regulacjami nie powołuje się komitetu ds. wynagrodzeń, o którym mowa w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

XIV. INFORMACJE W ZAKRESIE DŹWIGNI FINANSOWEJ

ESBANK Bank Spółdzielczy kalkuluje wskaźnik dźwigni finansowej zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR jako miarę kapitału Tier I podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku i wyraża jako wartość procentową. Wprowadzenie wskaźnika ma na celu ograniczenie nieadekwatnego w relacji do posiadanej bazy kapitałowej zadłużania się banków. Wskaźnik jest kalkulowany kwartalnie jako prosta średnia arytmetyczna wskaźników miesięcznych. Miara ekspozycji całkowitej Banku jest sumą wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału Tier I.

1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

Lp.	Pozycja	Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	858 927 115,00
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	20 836 551,00
7	Inne korekty	-845 670,00
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	878 917 996,00

* Numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) z dnia 15 lutego 2016 r. ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawnienia informacji na temat wskaźnika dźwigni finansowej.

2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni

Lp.	Pozycja	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	858 927 115,00
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-845 670,00
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	858 081 445,00
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	47 723 598,00
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	26 887 047,00
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	20 836 551,00
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	53 005 377,00
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	878 917 996,00
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	6,03

3. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)

Lp.	Pozycja	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	858 927 115,00
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0,00
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	858 927 115,00
EU-4	Obligacje zabezpieczone	0,00
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	34 810 616,00
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	19 616 311,00
EU-7	Instytucje	407 987 263,00
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	244 494 636,00
EU-9	Ekspozycje detaliczne	31 674 360,00
EU-10	Przedsiębiorstwa	43 191 297,00
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	20 291 631,00
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	56 861 001,00

Obecnie nie ma wyznaczonej minimalnej wartości wskaźnika, ale zostanie on wyznaczony w kolejnych latach i banki będą zobowiązane go utrzymywać. Bank kontroluje poziom wskaźnika dźwigni co kwartał w ramach sprawozdawczości do NBP. Ponadto w ramach zarządzania kapitałem Banku oraz w kwartalnej analizie wskaźników kapitałowych przedstawianej Zarządowi Banku kontrolowane są poziomy kapitałów Banku potrzebnych na pokrycie wymogów z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Przy obecnie przyjętych założeniach strategii zarządzania i planowania kapitałowego i biorąc pod uwagę coroczną ocenę istotności rodzajów ryzyk zidentyfikowanych w działalności Banku, Bank uznaje ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako nieistotne. W przypadku wprowadzenia ogólnie obowiązującego minimalnego poziomu wskaźnika dźwigni Bank wprowadzi dodatkowe stosowne procedury kontroli limitu oraz postępowania w przypadku wystąpienia przekroczeń.

Poziom wskaźnika dźwigni na przestrzeni roku 2019 kształtował się, w ocenie Banku, na zadawalającym poziomie, w związku z powyższym Bank odstępuje od zamieszczania opisu czynników, mających wpływ na poziom niniejszego wskaźnika.

XV. SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM I SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

1. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem

W Banku funkcjonuje system zarządzania, który stanowi zbiór zasad i mechanizmów odnoszących się do procesów decyzyjnych, zachodzących w Banku oraz do oceny prowadzonej działalności bankowej. W ramach systemu zarządzania w Banku funkcjonuje:

- 1) system zarządzania ryzykiem,
- 2) system kontroli wewnętrznej.

System zarządzania ryzykiem jest zgodny z obowiązującymi wymogami prawnymi, w tym, w szczególności z Ustawą Prawo Bankowe i z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach oraz pozostałymi rekomendacjami nadzorczymi.

Przyjęte rozwiązania organizacyjne determinują strukturę organizacyjną Banku, opartą o tzw. model trzech linii obrony w ramach, którego w pierwszej linii obrony funkcjonują komórki obszaru operacyjnego i sprzedaży oraz komórki wsparcia podlegające odpowiednio Członkom Zarządu oraz komórki drugiej linii obrony podlegające Prezesowi Zarządu tj. komórka ds. ryzyka odpowiedzialna za zarządzanie ryzykiem - kontrole ryzyka oraz niezależna komórka ds. zgodności. Obszary odpowiedzialności i zadania ww. komórek określa regulamin organizacyjny oraz wymagany rozporządzeniem dla komórki ds. zgodności przyjęty przez Zarząd Banku i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą regulamin komórki ds. zgodności. Zgodnie z niniejszym regulaminem działanie komórki ds. zgodności obejmuje zadania drugiego poziomu systemu obrony przed ryzykiem polegające na zapewnianiu zgodności w działaniu całego Banku.

Bank działa w ramach zrzeczenia Spółdzielczej Grupy Bankowej oraz Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB i podlega pełni praw i obowiązków wynikających z niniejszego modelu, w tym korzysta z wsparcia organizacyjnego i prawnego, jak również audytu wewnętrznego SSO SGB stanowiącego trzecią linię obrony.

Cele i strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawarto w Części II.

2. Opis systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej to element systemu zarządzania funkcjonującego w Banku, który obejmuje mechanizmy kontroli ryzyka, badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi. System przyjęty w Banku oparty jest o model trzech linii obrony opisany wyżej w punkcie 1.

System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych i bezpieczeństwo procesów, tym samym wspomaga procesy decyzyjne, celem skutecznego i bezpiecznego zarządzania Bankiem.

Realizacja funkcji kontroli w Banku odbywa się w oparciu o wymogi określone Prawem Bankowym, Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i kontroli

wewnętrznej (...), Rekomendacji H KNF jak również o Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w ESBANKU Banku Spółdzielczym.

Celami ogólnymi systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach celów ogólnych systemu kontroli wewnętrznej Bank definiuje i wyodrębnia cele szczegółowe kontroli dla procesów istotnych (określonych w przyjętej w Banku macierzy funkcji kontroli).

Zdefiniowane cele szczegółowe realizowane są poprzez wbudowane w procesy mechanizmy kontrolne, w tym w szczególności dla działań obciążonych największym ryzykiem. Mechanizmy kontrolne zgodnie z macierzą podlegają monitoringowi poziomemu w ramach I linii obrony i monitoringowi pionowemu w ramach II linii obrony. Ponadto w ramach III-ej linii obrony procesy i przypisane im mechanizmy kontrolne podlegają okresowemu (wg planu) audytowi SSO SGB.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz działanie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz dokonuje w okresach rocznych oceny adekwatności i skuteczności systemu. Proces oceny oparty jest o przyjęte w zasadach funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w ESBANKU Banku Spółdzielczym kryteria oceny.

W ocenie Rady Nadzorczej system kontroli wewnętrznej oraz system zarządzania ryzykiem braku zgodności w ESBANKU Banku Spółdzielczym jest adekwatny do skali działania Banku i podejmowanego ryzyka, Rada Nadzorcza oceniła system jako efektywny i skuteczny.

XVI. AKTYWA OBCIĄŻONE I WOLNE OD OBCIĄŻEŃ

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawienia dla potrzeb finansowania).

Formularz A - Aktywa					
		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
		10	40	60	90
	10	Aktywa Banku	0,00	885 841 063,93	
	30	Instrumenty kapitałowe		19 600 508,00	19 600 508,00
	40	Dłużne papiery wartościowe			
	120	Inne aktywa			
Formularz B - Zabezpieczenia otrzymane					
		Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia		
	130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank		419 178 596,80	
	150	Instrumenty kapitałowe			
	160	Dłużne papiery wartościowe			
	230	Inne zabezpieczenia otrzymane			
	240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS			
Formularz C - Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania					
		Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych	Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS		
		10	30		
	10	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych			
Formularz D - Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne					

XVII. EKSPOZYCJE NIEOBSŁUGIWANE I RESTRUKTURYZOWANE

Ujawnienia w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych dokonywane są zgodnie z metodyką zawartą w wytycznych EBA dotyczącymi ujawnień w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych z 17 grudnia 2018 roku EBA/GL/2018/10 i obejmują w szczególności dane dotyczące:

- 1) jakości kredytowej ekspozycji restrukturyzowanych;
- 2) jakości kredytowej ekspozycji nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania;
- 3) ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych wraz z powiązаныmi rezerwami;
- 4) zabezpieczeń uzyskanych przez przejęcie aktywów i postępowania egzekucyjne.

Dla zachowania przejrzystości i czytelności dokumentu zakres ujawnień ograniczono do pozycji niezerowych oraz wymaganych do wypełnienia przez Banki stosujące polskie standardy rachunkowości, zgodnie ze wzorcem zaprezentowanym w „Wytycznych dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych” (EBA/GL/2018/10).

Tabela 1: Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych:

		a	b	c	d	e	f	g	h
		Wartość bilansowa brutto <i>(w przypadku ekspozycji w bilansie)</i> /kwota nominalna ekspozycji <i>(w przypadku ekspozycji pozabilansowych)</i>				Skumulowana utrata w wartości, skumulowane ujemne zmiany w wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenia rzeczowe lub gwarancje finansowe otrzymane	
		Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	W tym ekspozycje dotknięte utratą w wartości	Obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	Nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	W tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, w obecnych których zastosowano środki restrukturyzacyjne
1	Kredyty i zaliczki	915 349,00	9 909 350,00		9 909 350,00	0,00	319 320,00	9 590 030,00	
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	0,00	5 417 190,00		5 417 190,00		2 214,00	5 414 976,00	
7	Gospodarstwa domowe	915 349,00	4 492 160,00		4 492 160,00		317 106,00	4 175 054,00	
10	Łącznie	915 349,00	9 909 350,00		9 909 350,00		319 320,00	9 590 030,00	

Udział portfela restrukturyzowanego nieobsługiwanego do kredytów zagrożonych ogółem na koniec 2019 wyniósł 39,56%. Udział ten należy określić jako wysoki.

Na powyższą sytuację głównie wpływa:

- nie wywiązywanie się kredytobiorców z zawartych uгод z Bankiem (często spłacają raty z opóźnieniem, a także zdarzają się przypadki odstępowania od zawartych uгод)
- niewielki odsetek przedsiębiorców poprawiających swoją sytuację ekonomiczną – finansową.

Wyeliminowanie powyższych sytuacji mogłoby się przyczynić do zmiany kategorii ryzyka kredytowego na niższy i spadku ekspozycji zagrożonych.

Tabela 2: Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

		a	b	c	d	e	f	g	h	i	l
		Wartość bilansów brutto/kwota nominalna									
		Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane						
			Nieprzeterminowane lub przeterminowane ≤ 30 dni	Przeterminowane > 30 dni ≤ 90 dni		Małe prawa dopodobieństw o spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤ 90 dni	Przeterminowane > 90 dni ≤ 180 dni	Przeterminowane > 180 dni ≤ 1 rok	Przeterminowane > 1 rok ≤ 5 lat	Przeterminowane powyżej 5 lat	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
1	Kredyty i zaliczki	781 598 146,00	780 269 555,00	1 328 591,00	28 508 613,00	5 152 966,00	1 650 898,00	4 112 473,00	11 230 345,00	6 361 931,00	27 859 982,00
3	Institucje rządowe	19 216 312,00	19 216 312,00								
4	Institucje kredytowe	412 669 930,00	412 669 930,00								
5	Inne instytucje finansowe	4 105 394,00	4 105 394,00								
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	189 172 132,00	189 172 132,00		15 321 016,00	1 480 802,00	107 800,00	958 458,00	6 874 746,00	5 899 210,00	15 320 666,00
7	W tym MŚP	182 326 067,00	182 326 067,00		15 321 016,00	1 480 802,00	107 800,00	958 458,00	6 874 746,00	5 899 210,00	15 320 666,00
8	Gospodarstwa domowe	156 434 378,00	155 105 787,00	1 328 591,00	13 187 597,00	3 672 164,00	1 543 098,00	3 154 015,00	4 355 599,00	462 721,00	12 539 316,00
9	Dłużne papiery wartościowe	1 003 983,00	1 003 983,00								
12	Institucje kredytowe	1 003 983,00	1 003 983,00								
22	Łącznie	782 602 129,00	781 273 538,00	1 328 591,00	28 508 613,00	5 152 966,00	1 650 898,00	4 112 473,00	11 230 345,00	6 361 931,00	27 859 982,00

Udział ekspozycji nieobsługiwanych do ogółu ekspozycji stanowił (28,5 mln/810,1 mln) 3,5% - udział ten należy ocenić jako niski. Jednak ekspozycje nieobsługiwane dla klientów wymienionych w wierszu 6 i 8 stanowiły 7,6 % ogółu ekspozycji udzielonych tym podmiotom, a udział ekspozycji opóźnionych powyżej 90 dni dla tych podmiotów stanowił 6,3 % - udziały te należy ocenić jako średnie. Na taki poziom udziałów wpływ mają przede wszystkim wydłużające się coraz bardziej procedury uzyskania tytułów egzekucyjnych (obserwowane od ok. 2 lat wydłużenie terminów spraw sądowych) jak i procedur komorniczych zmierzających do otrzymania środków z zabezpieczeń - szczególnie wydłużających się w przypadku składania skarg przez dłużników na czynności komorników.

Tabela 3: Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna		Skumulowana utrata w wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Skumulowane odpisania częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
		Ekspozycje obsługiwane	Ekspozycje nieobsługiwane	Ekspozycje obsługiwane – skumulowana utrata w wartości i rezerwy	Ekspozycje nieobsługiwane – skumulowana utrata w wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw		Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych
1	Kredyty i zaliczki	781 598 146,00	28 508 613,00	104 998,00	11 061 799,00			
3	Institucje rządowe	19 216 312,00						
4	Institucje kredytowe	412 669 930,00						
5	Inne instytucje finansowe	4 105 394,00						
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	189 172 132,00	15 321 016,00	93 927,00	9 612 403,00			
7	W tym MŚP	182 326 067,00	15 321 016,00	93 927,00	9 612 403,00			
8	Gospodarstwa domowe	156 434 378,00	13 187 597,00	11 071,00	1 449 396,00			
9	Dłużne papiery wartościowe	1 003 983,00	0,00					
12	Institucje kredytowe	1 003 983,00						
15	Ekspozycje pozabilansowe	43 903 908,00	1 177,00					
22	Łącznie	826 506 037,00	28 509 790,00	104 998,00	11 061 799,00	0,00	0,00	0,00

Ekspozycje nieobsługiwane są pokryte rezerwami w 38,8 %, w przypadku klientów podanych w wierszu 6 udział ten wynosi 62,7% a w przypadku klientów podanych w wierszu 8 - 11%. Poziom ozerwowania należy uznać za średni.

Tabela 4: Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowania egzekucyjne

		Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie	
		Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1	Rzeczowe aktywa trwałe		
2	Inne niż rzeczowe aktywa trwałe		
3	<i>Nieruchomości mieszkalne</i>	90 333,34	
4	<i>Nieruchomości komercyjne</i>	709 333,33	
5	<i>Ruchomości (samochody, środki transportu itp.)</i>		
6	<i>Kapitał własny i instrumenty dłużne</i>		
7	<i>Pozostałe</i>		
8	Łącznie	799 666,67	

Przejęto 2 nieruchomości po dwóch bezskutecznych licytacjach komorniczych, obie nieruchomości niezabudowane.

XVIII. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU

Zarząd ESBANKU Banku Spółdzielczego w Radomsku oświadcza, że ustalenia dotyczące zarządzania ryzykiem opisane w niniejszym dokumencie są adekwatne do stanu faktycznego i wynikają z przyjętej Strategii ESBANKU Banku Spółdzielczego na lata 2019-2021, Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w ESBANKU Banku Spółdzielczym, Strategii zarządzania ryzykiem w ESBANKU Banku Spółdzielczym oraz szczegółowych zasad zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka.

Ogólny poziom apetytu na ryzyko został określony w Strategii zarządzania ryzykiem w ESBANKU Banku Spółdzielczym za pomocą wybranego zestawu limitów. Na dzień 31.12.2019r. przyjęte przez Bank limity kształtowały się na następującym poziomie:

Lp	Nazwa limitu	Wysokość limitu	31.12.2019	
			Wartość	Stopień realizacji
Ryzyko kredytowe				
1	Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	Max 75%	46,39%	61,85%
2	Relacja średniej dynamiki funduszy własnych do dynamiki portfela kredytowego (średnia z okresu 3 lat)	Min 1	1,09	0,92%
3	Wskaźnik pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych	Min 33%	39,71%	75,55%
4	Udział kredytów z utratą wartości w portfelu kredytowym (brutto)	Max 9%	7,08%	65,50%
5	Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym	Max 75%	56,90%	75,87%
6	Udział portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytów zabezpieczonych hipotecznie (brutto)	Max 9%	6,81%	68,10%
7	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max 10%	2,78%	27,80%
8	Udział portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych w portfelu detalicznych ekspozycji kredytowych (brutto)	Max 9%	2,39%	23,90%
9	Udział sumy dużych zaangażowań kredytowych w zaangażowaniu kredytowym ogółem	Max 40%	16,98%	42,45%
Ryzyko operacyjne				
1	Wyniki testów warunków skrajnych (metodologię testów opisano w Zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym w ESBANKU Banku Spółdzielczym)	Max do 75% poziomu regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne	Brak przekroczeń	X
2	Wartość strat z tytułu ryzyka operacyjnego na każdy 1 mln sumy bilansowej	Max 100 zł	25,28 zł	25,28%
3	Suma strat z tytułu incydentów rejestrowanych w bazie incydentów oraz strat operacyjnych (z uwzględnieniem odzysków), wyrażona jako procentowy udział w średniomiesięcznym zysku netto	Max 25%	6,40%	25,60%
Ryzyko walutowe				
1	Udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych	Max 2%	0,04%	2,00%
Ryzyko płynności				
1	Udział aktywów nieobciążonych na poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni (wskaźnik LCR)	Min 100%	208,70%	47,92%
2	Wskaźnik płynności długoterminowej (NSFR)	Min 111%	186,00%	59,68%
3	Wskaźnik stabilności depozytów gospodarstw domowych (osad)	Min 90%	98,58%	14,16%
4	Udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwałe	Min 105%	207,10%	50,70%
Ryzyko stopy procentowej				
1	Udział zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego w funduszach własnych banku	Max 10%	6,09%	60,90%
Ryzyko kapitałowe				
1	Łączny współczynnik wypłacalności (TCR) ¹	Min 14%	16,14%	86,74%
2	Wskaźnik dźwigni finansowej ¹	Min 3,33%	6,03%	55,22%

¹ - obowiązuje od 2019 roku

Powyższy poziom wykorzystania limitów kształtujących apetyt na ryzyko potwierdza, iż stosowane metody zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ESBANKU Banku Spółdzielczego.

Zatwierdzono na posiedzeniu Zarządu w dniu 09.06.2020r.